

Pytania i odpowiedzi dotyczące rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego w kontekście handlu elektronicznego

ZASTRZEŻENIE PRAWNE

Ani Komisja Europejska ani żadna osoba działająca w jej imieniu nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania poniższych informacji.

© Unia Europejska, 2018

Powielanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Ponowne wykorzystanie dokumentów Komisji Europejskiej reguluje decyzja 2011/833/UE (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39).

Wykorzystywanie lub powielanie zdjęć lub innych materiałów, co do których UE nie przysługują prawa autorskie, wymaga bezpośredniej zgody właściciela praw autorskich.

© Projekt graficzny okładki: Thinkstock/iStock

Niniejszy dokument został przygotowany przez służby Komisji wyłącznie do celów informacyjnych. Nie zawiera on żadnej obowiązującej wykładni rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego i nie stanowi decyzji ani stanowiska Komisji. Pozostaje on bez uszczerbku dla tego typu decyzji lub stanowisk Komisji i uprawnień Trybunału Sprawiedliwości UE do interpretowania rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego zgodnie z traktatami UE. Niniejszy dokument stanowi aktualizację dokumentu zawierającego pytania i odpowiedzi dotyczące rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego, przygotowanego przez służby Komisji i opublikowanego w dniu 23 marca 2018 r., oraz zastępuje ten dokument.

1.	<i>Wprowadzenie</i>	4
1.1.	<i>Kontekst</i>	4
1.2.	<i>Rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego – przegląd ogólny</i>	
2.	<i>Prawa i obowiązki handlowców i konsumentów w praktyce</i>	10
2.1.	<i>Zakres rozporządzenia (art. 1)</i>	11
2.2.	<i>Dostęp do interfejsów internetowych (art. 3)</i>	19
2.3.	<i>Niedyskryminacja w dostępie do towarów i usług (art. 4)</i>	23
2.4.	<i>Niedyskryminacja ze względów związanych z płatnością (art. 5)</i>	31
2.5.	<i>Porozumienia dotyczące sprzedaży pasywnej (art. 6)</i>	34
3.	<i> Egzekwowanie przepisów rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego przez państwa członkowskie</i>	36
4.	<i> Kwestie poza zakresem rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego – ramy handlu elektronicznego</i>	41
4.1.	<i> Dostawy transgraniczne</i>	41
4.2.	<i> Kierowanie działalności oraz określenie prawa właściwego i jurysdykcji</i>	45
4.3.	<i> Mały punkt kompleksowej obsługi dla dostawców usług świadczonych drogą elektroniczną</i>	48
4.4.	<i> Bezpieczne, tanie i wygodne płatności internetowe</i>	49
5.	<i> Załącznik: Harmonogram wdrażania przyjętych środków związanych z handlem elektronicznym</i>	50

1. Wprowadzenie

Celem niniejszego dokumentu jest przedstawienie praktycznych wskazówek w odniesieniu do najważniejszych przepisów rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego z uwagi na jego wejście w życie, jak również w odniesieniu do ogólniejszych zmian dotyczących niektórych aspektów unijnych ram handlu elektronicznego. Dokument zawiera informacje, które mogą być przydatne dla: (i) handlowców dążących do dostosowania swoich praktyk handlowych zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego, (ii) konsumentów oraz klientów¹ poszukujących informacji o przepisach rozporządzenia oraz ich wpływie na codzienne zakupy, jak również (iii) organów w państwach członkowskich, które będą odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów tego rozporządzenia.

W szczególności niniejszy dokument zawiera pytania i odpowiedzi dotyczące przepisów prawa materialnego rozporządzenia (sekcja 2), jak również przewidzianych w nim narzędzi ich egzekwowania (sekcja 3). W tym względzie niniejszy dokument stanowi aktualizację i rozszerzenie odpowiedzi, które zostały już przedstawione w dokumencie zawierającym pytania i odpowiedzi, opublikowanym w dniu 23 marca 2018 r. i zastępowanym przez niniejszy dokument. Znajdują się w nim również dodatkowe informacje dotyczące niektórych aspektów istotnych dla handlu elektronicznego, ale nieuregulowanych bezpośrednio przez rozporządzenie lub niezmienionych na jego mocy, które są ściśle związane z jego stosowaniem (sekcja 4).

1.1. Kontekst

Konsumenci i przedsiębiorstwa – zwłaszcza małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) – są coraz bardziej zainteresowani dokonywaniem zakupów w całej UE. W 2017 r. 68% użytkowników internetu w UE dokonało zakupów za jego pośrednictwem². Handlowcy wciąż jednak bez żadnego obiektywnego uzasadnienia odmawiają klientom z innego państwa członkowskiego sprzedaży lub dostawy, bądź jednakowo korzystnych cen w porównaniu z klientami lokalnymi. Badanie Komisji wykazało, że zaledwie w przypadku 37% stron internetowych klienci z innego państwa członkowskiego mają możliwość dojścia do ostatniego etapu poprzedzającego bezpośrednio naciśnięcie przycisku potwierdzającego złożenie zamówienia³. Komisja regularnie otrzymuje skargi dotyczące przypadków zróżnicowanego traktowania ze względu na przynależność państwową klienta, jego miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności. Problem ten dotyczy zarówno

¹ Do celów rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego „konsument” oznacza każdą osobę fizyczną działającą w celach, które nie mieszczą się w ramach jej działalności handlowej, gospodarczej, rzemieślniczej lub zawodowej; „klient” oznacza konsumenta, który jest obywatelem państwa członkowskiego lub ma miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, lub przedsiębiorstwo, którego miejscem prowadzenia działalności jest państwo członkowskie, i korzysta z usługi lub kupuje towar lub zamierza to zrobić w Unii wyłącznie do użytku końcowego.

² Indeks gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego 2018, zob. <http://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>

³https://ec.europa.eu/info/publications/geo-blocking-consumers-online-findings-mystery-shopping-carried-out-european-commission_en

konsumentów, jak i przedsiębiorstw podczas zakupów towarów i usług na własny użytek. Występuje on zarówno w środowisku internetowym, jak i w świecie fizycznym⁴.

Celem rozporządzenia 2018/302 (UE) („rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego” lub „rozporządzenie”)⁵ jest zapewnienie konsumentom i przedsiębiorstwom większych możliwości w obrębie rynku wewnętrznego UE. W szczególności odnosi się ono do problemu niektórych klientów, którzy ze względu na swoją przynależność państwową, swoje miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności nie mogą kupować towarów i usług od handlowców znajdujących się w innym państwie członkowskim.

Blokowanie geograficzne oznacza praktyki stosowane przez sprzedawców internetowych, mające na celu ograniczenie transgranicznej sprzedaży przez internet ze względu na przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności. Tego typu praktyki w zakresie blokowania geograficznego obejmują: uniemożliwianie klientom z innych państw członkowskich dostępu do stron internetowych lub sytuacje, gdy dostęp do strony internetowej jest możliwy, ale klient zagraniczny nie może sfinalizować zakupu lub musi zapłacić kartą debetową lub kredytową z konkretnego kraju. Do „dyskryminacji geograficznej” dochodzi również w przypadku zakupu towarów i usług poza internetem, np. gdy konsumenci są fizycznie obecni w lokalizacji danego handlowca, ale albo uniemożliwia się im dostęp do produktu lub usługi, albo oferuje się im zróżnicowane warunki ze względu na ich przynależność państwową lub miejsce zamieszkania. Rozporządzenie zawiera mające bezpośrednie zastosowanie przepisy, których celem jest zapobieganie tego typu praktykom w konkretnych sytuacjach, gdy brak jest obiektywnego uzasadnienia dla zróżnicowanego traktowania ze względu na przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności.

Rozporządzenie należy rozpatrywać w kontekście przedstawionego przez Komisję całościowego pakietu środków w zakresie handlu elektronicznego, który zwiększa jego skuteczność. W dniu 25 maja 2016 r. Komisja przedstawiła kompleksowy pakiet środków mający na celu zwiększenie potencjalnego transgranicznego handlu elektronicznego w Europie jako warunku wstępnego dla w pełni funkcjonującego jednolitego rynku cyfrowego. Głównym założeniem pakietu było wyeliminowanie barier dla transgranicznej działalności internetowej oraz wyznaczenie kompleksowych ram handlu elektronicznego z naciskiem na trzy główne cele: (i) zapewnienie lepszego dostępu do towarów i usług

⁴ Aby uzyskać więcej danych, na których opiera się analiza rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego, zob. sprawozdanie techniczne JRC dotyczące europejskiego jednolitego rynku cyfrowego i jego roli w działalności gospodarczej w UE (<https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/JRC98723.pdf>), sprawozdanie JRC-IPTS sporządzone na podstawie badania prowadzonego metodą anonimowych zakupów testowych z 2015 r. (GfK Mystery Shopping) (https://ec.europa.eu/info/publications/geo-blocking-consumers-online-findings-mystery-shopping-carried-out-european-commission_en), konsultacje społeczne przeprowadzone przez Komisję w 2015 r. w sprawie blokowania geograficznego lub innych ograniczeń opartych na kryterium geograficznym podczas zakupów oraz uzyskiwania dostępu do informacji w UE (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/public-consultation-geo-blocking-and-other-geographically-based-restrictions-when-shopping-and>) oraz ocena skutków towarzysząca wnioskowi dotyczącemu rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego oraz innych form dyskryminacji ze względu na miejsce zamieszkania, miejsce prowadzenia działalności lub przynależność państwową na jednolitym rynku (http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=15953).

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/302 z dnia 28 lutego 2018 r. w sprawie nieuzasadnionego blokowania geograficznego oraz innych form dyskryminacji klientów ze względu na przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności na rynku wewnętrznym oraz w sprawie zmiany rozporządzeń (WE) nr 2006/2004 oraz (UE) 2017/2394 i dyrektywy 2009/22/WE.

oferowanych przez internet; (ii) budowanie zaufania konsumentów i zapewnianie przedsiębiorstwom większej pewności; oraz (iii) ograniczenie kosztów transakcji i obciążeń administracyjnych w odniesieniu do przedsiębiorstw podczas transgranicznej wymiany handlowej przez internet. Pakiet ten był zestawem wzajemnie powiązanych środków, które wzmacniały się nawzajem w celu zapewnienia rzeczywistych, istotnych zmian w zakresie możliwości skutecznego korzystania z handlu elektronicznego przez Europejczyków. Współprawodawcy przyjęli już znaczną liczbę tych inicjatyw, w tym:

- W grudniu 2017 r. przyjęto nowe przepisy mające na celu ograniczenie obciążeń administracyjnych związanych z podatkiem VAT w przypadku transakcji transgranicznych⁶. Od dnia 1 stycznia 2021 r. przepisy te uproszczą pobór podatku VAT w przypadku dokonywania zakupu towarów i usług przez internet przez konsumentów z innego państwa członkowskiego lub państwa niebędącego członkiem UE dzięki wprowadzeniu możliwości korzystania przez dostawców z punktu kompleksowej obsługi w zakresie podatku VAT.
- Dokonano przeglądu rozporządzenia w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów⁷; z dniem 17 stycznia 2020 r. zostanie ono zastąpione nowym rozporządzeniem (UE) 2017/2394⁸. Sieć współpracy w zakresie ochrony konsumenta umożliwi organom krajowym w UE oraz państwom należącym do EOG współpracę w celu podjęcia wspólnych działań w przypadku naruszeń prawa ochrony konsumentów na jednolitym rynku, kiedy sprawa dotyczy handlowców i konsumentów z różnych państw. W związku z tym, jeżeli chodzi o relacje między handlowcami i konsumentami, rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów, które dotyczy naruszeń, do których doszło, dochodzi lub może dojść i które szkodzą tym samym zbiorowym interesom konsumentów, ułatwia egzekwowanie przepisów rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego.
- Przyjęto nowe rozporządzenie⁹ w sprawie transgranicznych usług doręczania paczek, którego celem jest zapewnienie większej przejrzystości i dostępności cen za te usługi oraz zwiększenie nadzoru regulacyjnego nad unijnym rynkiem paczek. Rozporządzenie pozwoli ożywić handel elektroniczny przez ułatwienie konsumentom i przedsiębiorstwom, w szczególności MŚP, pewnego dokonywania zakupów i prowadzenia sprzedaży produktów i usług przez internet w całej UE.
- W ramach trwającej modernizacji unijnych ram prawnych w zakresie praw autorskich przyjęto nowe przepisy¹⁰ dotyczące przenoszenia usług online w zakresie treści, które umożliwią Europejczykom podróżowanie z treściami cyfrowymi, takimi jak treści dostępne dzięki transmisji strumieniowej lub pobieraniu filmów, transmisji

⁶ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/digital-single-market-modernising-vat-cross-border-ecommerce_en

⁷ Rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów („rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów”) (Tekst mający znaczenie dla EOG), Dz.U. L 364 z 9.12.2004, s. 1–11.

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2394 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów i uchylające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Tekst mający znaczenie dla EOG), Dz.U. L 345 z 27.12.2017, s. 1–26.

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/644 z dnia 18 kwietnia 2018 r. w sprawie transgranicznych usług doręczania paczek.

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1128 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie transgranicznego przenoszenia na rynku wewnętrznym usług online w zakresie treści.

sportowych, muzyki, książek elektronicznych i gier, które zaczęli subskrybować w swoim własnym państwie.

Dodatkowo Komisja przyjęła szereg wniosków ustawodawczych, które są obecnie omawiane przez współprawodawców w toku procedury ustawodawczej, w tym:

- Na podstawie przepisów dotyczących umów cyfrowych¹¹ Komisja przyjęła wnioski ustawodawcze w celu harmonizacji najważniejszych bezwzględnie obowiązujących praw konsumentów w przypadku dostarczania treści cyfrowych oraz sprzedaży towarów. Po przyjęciu wspomniane akty prawne powinny ograniczyć koszty wynikające z różnic w prawie zobowiązań, zapewnić przedsiębiorstwom większą pewność prawa oraz pomóc konsumentom w pełnym korzystaniu z zakupów w całej UE.
- W dniu 11 kwietnia 2018 r. Komisja przyjęła dwa wnioski dotyczące dyrektyw¹² w dziedzinie ochrony konsumentów (nowy ład dla konsumentów), których celem jest poprawa przestrzegania unijnych przepisów dotyczących ochrony konsumentów, w szczególności dzięki wprowadzeniu mechanizmów zbiorowego dochodzenia roszczeń. Wnioski te stanowią również aktualizację unijnych przepisów dotyczących konsumentów w świetle zmian zachodzących na rynku, np. w odniesieniu do zawierania umów na internetowych platformach handlowych. Przewidują ponadto ograniczenie obciążeń dla przedsiębiorstw w konkretnych obszarach, takich jak prawo do odstąpienia od umowy w przypadku towarów używanych.
- Przedstawiono również wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie propagowania sprawiedliwości i przejrzystości dla użytkowników biznesowych korzystających z usług pośrednictwa internetowego¹³ – jego celem jest zapewnienie sprawiedliwego, budzącego zaufanie i przewidywalnego otoczenia dla gospodarki cyfrowej. Przyjęcie nowych przepisów pomoże zapewnić sprawiedliwy i oparty na innowacjach ekosystem dla gospodarki platform internetowych. Przepisy te pozwolą zrównoważyć rozwój platform internetowych i wyszukiwarek internetowych z potrzebą ochrony użytkowników biznesowych z sektora MŚP w Unii przez skupienie się na kwestii przejrzystości i nowych możliwości dochodzenia roszczeń. Centrum monitorowania przewidziane w tym rozporządzeniu i wspierane przez grupę niezależnych ekspertów będzie ściśle monitorowało gospodarkę platform internetowych i doradzało Komisji w zakresie konieczności podjęcia dalszych działań.
- Ułatwienie transgranicznego dostępu do usług audiowizualnych to jeden z priorytetów stworzonej przez Komisję Strategii jednolitego rynku cyfrowego dla

¹¹ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/contract-rules/digital-contracts/digital-contract-rules_pl

¹² Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie powództw przedstawicielskich w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów i uchylającej dyrektywę 2009/22/WE (COM(2018) 184 final) oraz wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę Rady 93/13/EEG, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 98/6/WE, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/29/WE oraz dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE w odniesieniu do lepszego egzekwowania i unowocześnienia przepisów UE dotyczących ochrony konsumenta (COM(2018) 185 final). Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/consumers/review-eu-consumer-law-new-deal-consumers_en

¹³ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie propagowania sprawiedliwości i przejrzystości dla użytkowników biznesowych korzystających z usług pośrednictwa internetowego (COM(2018) 238 final).

Europy¹⁴. W 2016 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący zaktualizowanych przepisów unijnych w zakresie audiowizualnych usług medialnych¹⁵, co do których osiągnięto porozumienie polityczne¹⁶. Obecnie trwają prace ustawodawcze nad innymi wnioskami ustawodawczymi¹⁷ związanymi z modernizacją unijnych przepisów dotyczących praw autorskich; celem tych wniosków jest zwiększenie transgranicznego dostępu do treści internetowych.

Więcej szczegółowych informacji na temat związku niektórych z tych środków z rozporządzeniem w sprawie blokowania geograficznego oraz tabelę podsumowującą harmonogram ich wdrożenia można znaleźć w sekcji 4 i załączniku do niniejszego dokumentu.

1.2. Rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego – przegląd ogólny

Rozporządzenie nakłada obowiązek jednakowego traktowania unijnych klientów (w tym konsumentów i innych użytkowników końcowych) znajdujących się w tej samej sytuacji, bez względu na ich przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności.

Jakie są główne elementy rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego?

- **Sprzedaż towarów i usług**

Art. 4 rozporządzenia określa pewne sytuacje, w których blokowanie geograficzne lub inne formy dyskryminacji ze względu na przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności nie mają uzasadnienia. W sytuacjach tych klienci z innych państw członkowskich mają ten sam dostęp i możliwości nabywania towarów i usług co klienci lokalni. Są to następujące sytuacje:

– sprzedaż towarów bez dostawy poza terytorium obsługiwane przez handlowca:

- Klient kupuje towary, np. urządzenia elektroniczne, odzież, odzież sportową lub książki, których handlowiec nie dostarcza do państwa członkowskiego klienta. Tego rodzaju klient ma prawo otrzymać dostawę towaru do państwa członkowskiego, do którego handlowiec oferuje dostawę, na tych samych warunkach co klienci lokalni.

Przykład: Klient z Belgii chce kupić aparat fotograficzny i znajduje najlepszą ofertę na niemieckiej stronie internetowej, która oferuje jednak dostawę pod wskazany adres / dostawę do punktów odbioru jedynie na terytorium Niemiec lub odbiór w lokalu handlowca. Klient ma

¹⁴ COM(2015) 192 final.

¹⁵ Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2010/13/UE w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych ze względu na zmianę sytuacji na rynku (COM(2016) 287 final).

¹⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3567_pl.htm

¹⁷ Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie praw autorskich na jednolitym rynku cyfrowym (COM(2016) 593), wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego przepisy dotyczące wykonywania praw autorskich i praw pokrewnych mające zastosowanie do niektórych transmisji *online* prowadzonych przez organizacje radiowe i telewizyjne oraz do retransmisji programów telewizyjnych i radiowych (COM(2016) 594 final).

prawo do złożenia zamówienia na te towary i odebrania ich w lokalu handlowca lub zamówienia dostawy na inny adres / do innego punktu odbioru w Niemczech, tak jak każdy inny niemiecki konsument.

– sprzedaż usług świadczonych drogą elektroniczną:

- Klient chce uzyskać dostęp do usług świadczonych drogą elektroniczną i dokonać ich zakupu. Mogą to być na przykład usługi w chmurze, usługi hurtowni danych lub hosting stron internetowych, świadczone przez handlowca prowadzącego działalność w innym państwie członkowskim. Tego rodzaju klient ma prawo do otrzymania wyżej wymienionych usług na takich samych zasadach co klienci lokalni.

Przykład: Bułgarska klientka chce nabyć usługi hostingowe dla swojej strony internetowej od hiszpańskiego przedsiębiorstwa. Uzyska ona dostęp do tej usługi i będzie mogła ją nabyć na takich samych warunkach, jak konsumenci z Hiszpanii, tj. bez konieczności zapłacenia innej ceny netto (tj. z wyłączeniem podatku VAT) w porównaniu z hiszpańskim konsumentem.

– sprzedaż usług świadczonych w określonej fizycznej lokalizacji:

- Klient nabywa usługę, która jest dostarczana w lokalu handlowca lub w lokalizacji fizycznej, w której handlowiec prowadzi działalność, jeżeli lokal lub lokalizacja znajdują się w innym państwie członkowskim niż państwo członkowskie klienta. Kategoria ta obejmuje usługi takie jak np. bilety na koncerty, zakwaterowanie lub wynajem samochodu. W tej sytuacji klient ma również prawo do traktowania w taki sam sposób, jak obywatele/rezydenci kraju handlowca.

Przykład: Włoska rodzina odwiedza park rozrywki we Francji i chce skorzystać z ulgowych biletów rodzinnych. Włoska rodzina będzie mogła nabyć te bilety w taki sam sposób, jak rodziny z Francji.

W wyżej wymienionych przypadkach blokowanie geograficzne lub inne formy zróżnicowanego traktowania opartego na kryterium geograficznym są możliwe jedynie w wyjątkowych sytuacjach określonych w rozporządzeniu, tzn. w przypadkach, gdy unijny lub krajowy wymóg prawny (zgodnie z prawem Unii) nakłada na handlowca obowiązek blokowania dostępu do oferowanych towarów i usług.

W przypadku usług internetowych związanych z utworami niebędącymi utworami audiowizualnymi, które są chronione przez prawo autorskie (np. książki elektroniczne, gry wideo, muzyka i oprogramowanie komputerowe), przepis o niedyskryminacji – tj. obowiązek umożliwienia klientom zagranicznym uzyskania dostępu do tych samych ofert co klienci lokalni i korzystania z tych ofert – nie ma zastosowania w rozumieniu rozporządzenia. Możliwość jego rozszerzenia o te usługi będzie jednak wchodziła w zakres przeglądu, który zostanie przeprowadzony 2 lata po wejściu w życie rozporządzenia. Inne zasady określone w rozporządzeniu, takie jak zakaz dyskryminacyjnego blokowania dostępu do interfejsów internetowych i przekierowywania bez uprzedniej zgody klienta, jak również zakaz dyskryminacji ze względów związanych z płatnością, mają już jednak zastosowanie do tych usług.

- **Dostęp do stron internetowych**

Art. 3 rozporządzenia zakazuje blokowania dostępu do stron internetowych oraz przekierowywania bez uprzedniej zgody klienta. Pozwala to zwiększyć przejrzystość cen, ponieważ klienci otrzymują dostęp do różnych stron krajowych. Przepis obowiązuje również w odniesieniu do usług niebędących usługami audiowizualnymi, które są świadczone drogą elektroniczną, takich jak książki elektroniczne, muzyka, gry i oprogramowanie komputerowe.

Przykład: Klientka z Irlandii chce uzyskać dostęp do włoskiej wersji strony internetowej sklepu odzieżowego prowadzącego sprzedaż przez internet. Choć wpisuje adres URL strony włoskiej, jest cały czas przekierowywana na stronę irlandzką. Po dniu 3 grudnia 2018 r. przekierowywanie będzie wymagało wyraźniej zgody klienta. Co więcej, nawet jeżeli klientka udzieli zgody na przekierowywanie, wersja oryginalna strony, którą zamierzała odwiedzić, powinna być nadal dostępna.

- **Niedyskryminacja w odniesieniu do płatności**

Mimo że handlowcy mają swobodę decydowania, jakie środki płatnicze chcą akceptować, rozporządzenie zawiera szczegółowy przepis (art. 5) dotyczący niedyskryminacji w zakresie środków płatniczych, jakie akceptują. Obejmuje on sytuacje, gdy zróżnicowane traktowanie wynika z przynależności państwowej klienta, jego miejsca zamieszkania lub miejsca prowadzenia działalności, lokalizacji rachunku płatniczego, miejsca prowadzenia działalności dostawcy usług płatniczych lub miejsca wydania instrumentu płatniczego.

Zróżnicowane traktowanie jest zakazane, jeżeli spełnione są następujące trzy warunki:

- płatności dokonuje się w drodze transakcji elektronicznych za pomocą polecenia przelewu, polecenia zapłaty lub instrumentu płatniczego opartego na karcie w obrębie tej samej marki płatniczej i kategorii;
- spełnione są wymogi dotyczące uwierzytelnienia; oraz
- płatności dokonuje się w walucie akceptowanej przez handlowca.

Przykład: Na swojej stronie internetowej handlowiec z Niemiec akceptuje płatności za zakupy kartą kredytową określonej marki oraz bezpośrednio przelewy bankowe. Handlowiec odmówił jednak akceptacji płatności dokonanych za pomocą karty kredytowej tej samej marki wydanej w Austrii oraz akceptacji polecenia przelewu z austriackich banków. Rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego zakazuje obecnie tego typu praktyk.

Przepis ten należy rozumieć w kontekście przyjętego w 2012 r. rozporządzenia w sprawie jednolitego obszaru płatności w euro (SEPA)¹⁸, które stanowi, że podczas zakupów za granicą konsumenci mogą korzystać ze swoich kart debetowych w celu dokonania płatności w euro, tak jak w swoim własnym państwie.

2. Prawa i obowiązki handlowców i konsumentów w praktyce

Celem niniejszej sekcji jest pomoc handlowcom i klientom w lepszym zrozumieniu praw i obowiązków wynikających z rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego.

¹⁸ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/consumer-finance-and-payments/payment-services/single-euro-payments-area-sepa_en

2.1. Zakres rozporządzenia (art. 1)

2.1.1. *Jaki jest związek pomiędzy rozporządzeniem w sprawie blokowania geograficznego a dyrektywą usługową?*

Zakaz dyskryminacji ze względu na przynależność państwową, który obejmuje również dyskryminację pośrednią, jest ogólną zasadą prawa Unii zapisaną w art. 18 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz w art. 21 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również w przepisach szczegółowych wyżej wymienionego traktatu dotyczących swobód rynku wewnętrznego.

Jeżeli chodzi o świadczenie usług, ta ogólna zasada jest szczegółowo określona w art. 20 ust. 2 dyrektywy usługowej¹⁹, zgodnie z którym państwa członkowskie gwarantują, że ogólne warunki dostępu do usługi świadczonej przez usługodawcę na rzecz ogółu ludności nie będą zawierały dyskryminacyjnych przepisów dotyczących obywatelstwa lub miejsca zamieszkania usługobiorcy, jednak nie wykluczając możliwości zachowania różnic w tych warunkach dostępu, które są bezpośrednio uzasadnione obiektywnymi kryteriami. Zastosowanie zasady niedyskryminacji, określonej w tym artykule, zależy od indywidualnej oceny praktyk handlowca. Obiektywne uzasadnienie może odnosić się na przykład do nieposiadania wymaganych praw własności intelektualnej na danym terytorium, kosztów dodatkowych ponoszonych ze względu na odległość lub charakterystykę techniczną świadczenia usługi lub odmienne warunki rynkowe, takie jak wyższy lub niższy popyt spowodowany sezonowością, różnymi okresami urlopowymi w państwach członkowskich lub cenami ustalonymi przez różnych konkurentów²⁰. Artykuł ten ma nadal zastosowanie do sytuacji nieobjętych przepisami rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego.

Z drugiej strony w sytuacjach objętych rozporządzeniem w sprawie blokowania geograficznego przepisy szczegółowe w nim zawarte będą miały pierwszeństwo przed art. 20 ust. 2 dyrektywy usługowej. Przedsiębiorstwa i konsumenci w jednakowym stopniu skorzystają z większej pewności prawa w odniesieniu do tych konkretnych praktyk, które nie mogą być w żadnym przypadku uzasadnione. Rozporządzenie uniemożliwia handlowcom stosowanie dyskryminacji w określonych sytuacjach objętych jego przepisami, bez konieczności przeprowadzania indywidualnej oceny praktyki handlowca, a tym samym zapewnia pewność prawa i zwiększa poziom wykonalności.

2.1.2. *Czy rozporządzenie dotyczy zarówno sprzedaży przez internet, jak i poza nim?*

Rozporządzenie opisuje konkretne sytuacje, w których zróżnicowane traktowanie jest uzasadnione. Sytuacje te obejmują sprzedaż towarów i usług zarówno przez internet, jak i poza nim, jak również przypadki, w których oba te kanały są zintegrowane (sprzedaż wszechkanałowa).

¹⁹ Dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym.

²⁰ Lista zawierająca objaśnienia potencjalnych uzasadnień dla zróżnicowanego traktowania znajduje się w motywie 95 dyrektywy 2006/123/WE. Dodatkowe informacje dotyczące stosowania art. 20 ust. 2 znajdują się w dokumencie roboczym służb Komisji służącym ustaleniu wytycznych w sprawie stosowania art. 20 ust. 2 dyrektywy 2006/123/WE dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (»dyrektywy usługowej«), SWD(2012) 146, dostępnym na stronie internetowej <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=SWD:2012:0146:FIN>

Przykład: Bilety do parku rozrywki można nabyć z wyprzedzeniem przez internet lub przy wejściu w dniu wizyty. W obu przypadkach rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego zakazuje stosowania ogólnych warunków zróżnicowanych ze względu na przynależność państwową klienta lub jego miejsce zamieszkania. Zakazuje również praktyk, które faktycznie uniemożliwiają klientom z niektórych państw członkowskich dostęp do sprzedaży przez internet i poza nim. Pozostaje to bez uszczerbku dla możliwości stosowania przez handlowca w sposób ogólny innych warunków w przypadku sprzedaży poza internetem w stosunku do sprzedaży przez internet, o ile są one stosowane bez względu na przynależność państwową klienta, jego miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności (np. obniżone ceny w przypadku wcześniejszej rezerwacji przez internet).

2.1.3. *Czy przepisy rozporządzenia mają zastosowanie do sprzedaży krajowej? Do których sytuacji o charakterze czysto wewnętrznym przepisy rozporządzenia nie mają zastosowania?*

Przepisy rozporządzenia nie mają zastosowania do sytuacji, w której wszystkie elementy ograniczają się do jednego państwa członkowskiego, na przykład gdy wszystkie elementy istotne dla przedmiotowej transakcji mają miejsce w obrębie jednego państwa członkowskiego (tzw. „sytuacje czysto wewnątrz krajowe”). Oznacza to, że przepisy rozporządzenia mają zastosowanie, gdy w transakcji występuje element transgraniczny. Można by rozważyć następujące elementy: (i) przynależność państwowa, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności klienta lub handlowca; (ii) miejsce wykonania; (iii) środki płatnicze w transakcji lub (iv) wykorzystanie interfejsu internetowego. Nie oznacza to jednak, że dostawa towarów lub usług powinna koniecznie mieć miejsce w innym państwie członkowskim niż państwo, w którym handlowiec prowadzi swoją działalność.

Przykład: W przypadku braku jakiegokolwiek elementu transgranicznego przepisy rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego nie będą miały zastosowania do transakcji pomiędzy handlowcem prowadzącym działalność w Estonii a konsumentem, który jest obywatelem i rezydentem Estonii, chcącym uzyskać dostęp do estońskiej wersji strony internetowej handlowca, nabyć usługę i zapłacić za nią swoją estońską kartą bankową.

2.1.4. *Które sektory nie są objęte przepisami rozporządzenia?*

Zgodnie z art. 1 rozporządzenia nie obejmuje rodzajów działalności wymienionych w art. 2 ust. 2 dyrektywy usługowej, które nie wchodzą w zakres stosowania tej dyrektywy. Do wyłączonych usług należą między innymi:

– **Usługi w dziedzinie transportu.** Usługi te są wyłączone z zakresu stosowania rozporządzenia, zwłaszcza że obowiązujące prawodawstwo UE w dziedzinie transportu²¹, przywołane w motywie 9 rozporządzenia, wyraźnie zakazuje już stosowania wspomnianych praktyk dyskryminacyjnych w odniesieniu do trzech rodzajów transportu, takich jak:

²¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 z dnia 24 września 2008 r. w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty (art. 23), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1177/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. o prawach pasażerów podróżujących drogą morską i drogą wodną śródlądową oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (art. 4), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczące praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (art. 4).

transport lotniczy, transport autobusowy i autokarowy oraz transport wodny. W ramach trwającego przeglądu przepisów dotyczących praw pasażerów w ruchu kolejowym Komisja wprowadziła podobną formę zakazu w swoim wniosku o przekształcenie rozporządzenia dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym²². Imprezy turystyczne i powiązane usługi turystyczne określone w dyrektywie 2015/2302²³ są jednak objęte zakresem rozporządzenia.

– **Usługi finansowe / detaliczne usługi finansowe.** Usługi finansowe nie wchodzą w zakres rozporządzenia. Wynika to z faktu, że zakres rozporządzenia nie obejmuje rodzajów działalności, które są również wyłączone z zakresu stosowania dyrektywy usługowej (dyrektywa 2006/123/WE) zawierającej listę usług finansowych, w tym usług płatniczych, znajdujących się poza jej zakresem. Motyw 8 rozporządzenia zawiera w tym zakresie dalsze wyjaśnienie, że dostęp do detalicznych usług finansowych jest wyłączony z zakresu rozporządzenia, nie naruszając przepisów jego art. 5 dotyczącego niedyskryminacji ze względów związanych z płatnością. Przepisy te rzeczywiście nie regulują dostępu do usług (finansowych) jako takich, ale zakazują raczej dyskryminacji w odniesieniu do zakresu środków płatniczych akceptowanych przez handlowców.

– **Usługi audiowizualne.** Usługi audiowizualne nie wchodzą w zakres rozporządzenia. Motyw 8 rozporządzenia stanowi, że usługi audiowizualne, w tym usługi, których zasadniczym celem jest zapewnianie dostępu do transmisji wydarzeń sportowych i które są świadczone na podstawie wyłącznych licencji terytorialnych, nie wchodzą w zakres rozporządzenia.

Pierwszy przegląd krótkookresowy rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego i jego zakres

W art. 9 rozporządzenia zawarto klauzulę przeglądowną, która stanowi, że Komisja powinna regularnie składać Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie z oceny rozporządzenia. Rozporządzenie przewiduje, że pierwszy przegląd odbędzie się już do dnia 23 marca 2020 r. Należy go przeprowadzić w szczególności w celu oceny zakresu rozporządzenia (w tym sektorów nieobjętych dyrektywą usługową, takich jak sektor audiowizualny i sektor transportowy) oraz zakresu obowiązku dotyczącego niedyskryminacji określonego w jego art. 4: celem jest ustalenie, czy przepisy rozporządzenia powinny mieć również zastosowanie do usług świadczonych drogą elektroniczną, których główną cechą jest zapewnienie dostępu do utworów chronionych prawem autorskim (takich jak transmisja strumieniowa lub pobieranie muzyki i książek elektronicznych oraz pobieranie gier wideo lub korzystanie z nich online)²⁴.

2.1.5. Czy usługi w zakresie gier hazardowych wchodzą w zakres rozporządzenia?

Rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego nie ma zastosowania do gier hazardowych zgodnie z jego art. 1 ust. 3. Usługi w zakresie gier hazardowych nie wchodzą

²² Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (wersja przekształcona), COM(2017) 548 final (art. 5).

²³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, zmieniająca rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE oraz uchylająca dyrektywę Rady 90/314/EWG (Dz.U. L 326 z 11.12.2015, s. 1–33).

²⁴ Zob. w tym względzie objaśnienia zawarte w deklaracji Komisji opublikowanej wraz z rozporządzeniem w sprawie blokowania geograficznego.

bowiem również w zakres dyrektywy usługowej (art. 2 ust. 2). Państwa członkowskie mogą regulować te usługi, o ile są one zgodne z zasadami dotyczącymi rynku wewnętrznego, w myśl postanowień Traktatu oraz w myśl wykładni Trybunału Sprawiedliwości.

2.1.6. Czy przepisy rozporządzenia mają również zastosowanie do biletów lotniczych?

Nie, przepisy rozporządzenia nie mają zastosowania do usług w dziedzinie transportu. Jak jednak wspomniano powyżej, istniejące prawodawstwo UE w dziedzinie transportu już teraz w wielu przypadkach zakazuje dyskryminacji. Na przykład rozporządzenie (WE) nr 1008/2008 zakazuje dyskryminacji w dziedzinie przewozów lotniczych ze względu na przynależność państwową lub miejsce zamieszkania klienta²⁵. Dodatkowo ogólne zasady TFUE zakazują również dyskryminacji ze względu na przynależność państwową, w tym jej form pośrednich motywowanych miejscem zamieszkania lub miejscem prowadzenia działalności.

2.1.7. Jaki jest terytorialny zakres stosowania rozporządzenia?

Przepisy rozporządzenia mają zastosowanie do wszystkich handlowców oferujących swoje towary lub usługi konsumentom w UE, bez względu na to, czy prowadzą działalność w UE, czy w państwie niebędącym członkiem UE. Dlatego też handlowcy mający siedzibę w państwach niebędących członkami UE, którzy działają na terenie UE, podlegają rozporządzeniu.

2.1.8. Czy korzyści wynikające z rozporządzenia obejmują wszystkich klientów znajdujących się w Europie? Co w przypadku klientów znajdujących się w Europie, którzy nie są obywatelami UE?

W rozumieniu rozporządzenia termin „klient” oznacza konsumenta, który jest obywatelem państwa członkowskiego lub ma miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, lub przedsiębiorstwo, którego miejscem prowadzenia działalności jest państwo członkowskie, i korzysta z usługi lub kupuje towar lub zamierza to zrobić w Unii wyłącznie do użytku końcowego.

Innymi słowy przepisy rozporządzenia mają zastosowanie do dostaw towarów lub świadczenia usług na rzecz obywateli Unii lub rezydentów we wszystkich państwach członkowskich UE. W związku z tym obywatele państw trzecich, którzy mają miejsce zamieszkania na terytorium UE, również zostaną objęci korzyściami wynikającymi z rozporządzenia.

²⁵ Art. 23 rozporządzenia 1008/2008 stanowi, że „korzystanie z taryf lotniczych i stawek lotniczych za dostępne publicznie przewozy lotnicze wykonywane na trasie rozpoczynającej się w porcie lotniczym znajdującym się na terytorium państwa członkowskiego, do którego ma zastosowanie Traktat, umożliwia się na zasadach niedyskryminacyjnych, bez względu na przynależność państwową, miejsce zamieszkania klienta i siedzibę przedstawiciela przewoźnika lotniczego lub innego sprzedawcy biletów na terenie Wspólnoty”.

2.1.9. Czy rozporządzenie będzie mieć zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa po jego wyjściu z UE?

Informacje związane z rozporządzeniem dotyczącym blokowania geograficznego i brexitem zostały przedstawione w zawiadomieniu Komisji dla zainteresowanych stron w sprawie wyjścia Zjednoczonego Królestwa z UE i przepisów UE w zakresie blokowania geograficznego z dnia 21 marca 2018 r.²⁶

2.1.10. Czy przepisy rozporządzenia mają zastosowanie do Szwajcarii?

Szwajcaria jest państwem trzecim, tj. państwem niebędącym członkiem UE. Prawo Unii ma zastosowanie do Szwajcarii jedynie na podstawie umów dwustronnych. Rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego nie ma zatem bezpośredniego zastosowania do klientów na terytorium Szwajcarii. Pozostaje to bez uszczerbku dla ogólnych obowiązków w zakresie niedyskryminacji osób fizycznych, które mają zastosowanie do relacji między UE a Szwajcarią na mocy obowiązujących porozumień międzynarodowych. Jak wyjaśniono powyżej, rozporządzenie będzie miało jednak zastosowanie również do handlowców z państw niebędących członkami UE, którzy prowadzą działalność w UE.

2.1.11. Czy rozporządzenie ma zastosowanie do osób fizycznych, które sporadycznie sprzedają przez internet towary używane?

Przepisy rozporządzenia mają zastosowanie do handlowców. Zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu „handlowiec” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która działa w celach związanych z jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub zawodową. Przepisy rozporządzenia nie mają zastosowania do osoby, która sporadycznie sprzedaje przez internet towary używane, gdy nie jest to związane z jej zawodem lub działalnością handlową. Handlowiec, który sprzedaje przez internet towary używane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, będzie jednak objęty zakresem rozporządzenia.

2.1.12. Czy przepisy rozporządzenia mają zastosowanie jedynie do relacji między przedsiębiorstwami a konsumentami, czy również do relacji między przedsiębiorstwami?

Przepisy rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego mają co do zasady zastosowanie zarówno do transakcji między przedsiębiorstwami a konsumentami, jak i do transakcji między przedsiębiorstwami w takim zakresie, w jakim te ostatnie odbywają się na podstawie ogólnych warunków dostępu (tj. nie są negocjowane indywidualnie), a transakcja odbywa się wyłącznie do użytku końcowego (tj. nie ma ona na celu odsprzedaży, przekształcenia, przetworzenia, wynajmu lub zlecenia podwykonawstwa).

Przykład: Firma prawnicza z Finlandii poszukuje nowego dostawcy usług z zakresu tworzenia kopii zapasowych i przechowywania w chmurze i znalazła atrakcyjną ofertę od dostawcy z Estonii. Tego typu transakcja byłaby objęta przepisami rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego.

²⁶ Dokument dostępny pod adresem http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=50505

2.1.13. *W jaki sposób handlowiec może sprawdzić, czy zakup jest dokonywany wyłącznie do użytku końcowego?*

Przepisy rozporządzenia nie mają zastosowania, gdy towary lub usługi nabywane są w celach innych niż wyłącznie do użytku końcowego, tzn. gdy tego typu zakup ma następnie na celu ich odsprzedaż, przekształcenie, przetworzenie, wynajem lub zlecenie ich podwykonawstwa. Rozporządzenie nie określa żadnych szczegółowych wymogów dotyczących sposobu sprawdzenia z wyprzedzeniem, czy transakcja jest dokonywana wyłącznie do użytku końcowego. W tym względzie rozporządzenie stanowi, że pozostaje ono bez uszczerbku dla niedyskryminacyjnych praktyk handlowców, którzy ograniczają transakcje lub wielokrotne transakcje, aby uniemożliwić przedsiębiorstwom nabywanie ilości przekraczających ich wewnętrzne potrzeby. Dlatego też rozporządzenie umożliwia handlowcom stosowanie odpowiednich metod pozwalających zapewnić, aby zakupy towarów i usług odbywały się wyłącznie do użytku końcowego.

Przykład: Hipermarket organizuje promocję na telewizory o dużych ekranach. Aby ograniczyć promocję wyłącznie do użytkowników końcowych, liczbę telewizorów, jaką może nabyć jeden kupujący, ustalono na poziomie 3 sztuk. Tego typu ograniczenia byłyby zgodne z rozporządzeniem w sprawie blokowania geograficznego.

2.1.14. *W jakim zakresie internetowe platformy handlowe są objęte wymogami określonymi w rozporządzeniu?*

Internetowe platformy handlowe, za pośrednictwem których osoby trzecie sprzedają towary lub usługi, podlegają przepisom rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego, jeżeli w rozumieniu rozporządzenia działają w charakterze handlowców.

W niektórych przypadkach internetowe platformy handlowe mogą nie działać same w charakterze handlowców, ale raczej występować w imieniu lub na rzecz innego przedsiębiorstwa, które kwalifikuje się jako handlowiec. W tych przypadkach to inne przedsiębiorstwo, a nie bezpośrednio internetowa platforma handlowa, podlega przepisom rozporządzenia.

Przykład: Internetowa platforma handlowa sprzedaje własne towary, a także jest hostem dla innych handlowców, którzy dokonują sprzedaży za pośrednictwem tej samej strony internetowej. Do celów tego rozporządzenia platforma handlowa działa w charakterze handlowca przede wszystkim w odniesieniu do klientów nabywających jej własne towary. Może być również uznana za handlowca w odniesieniu do innych handlowców prowadzących sprzedaż za pośrednictwem udostępnianej przez nią strony internetowej i tym samym nabywających oferowane przez nią usługi (takie jak usługi hostingowe). Z kolei handlowiec prowadzący sprzedaż na rzecz użytkownika końcowego za pośrednictwem internetowej platformy handlowej jest handlowcem samodzielnie podlegającym przepisom rozporządzenia.

2.1.15. *Czy we wszystkich sytuacjach nieobjętych rozporządzeniem handlowcy mogą stosować praktyki dyskryminacyjne?*

Nie. Zakaz dyskryminacji ze względu na przynależność państwową, który obejmuje również dyskryminację pośrednią, jest ogólną zasadą prawa Unii zapisaną w art. 18 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz w art. 21 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii

Europejskiej, jak również w przepisach szczegółowych wyżej wymienionego traktatu dotyczących swobód rynku wewnętrznego. Dodatkowo w sytuacjach nieobjętych przepisami rozporządzenia zastosowanie mogą mieć przepisy krajowe transponujące art. 20 ust. 2 dyrektywy usługowej. Zgodnie z tym artykułem państwa członkowskie powinny zapewnić, aby ogólne warunki dostępu do usługi, udostępnione przez usługodawcę ogółowi ludności, nie zawierały dyskryminacyjnych postanowień dotyczących przynależności państwowej lub miejsca zamieszkania usługobiorcy; nie powinno to wykluczać możliwości zachowania różnic w tych warunkach dostępu, które są bezpośrednio uzasadnione obiektywnymi kryteriami. W niektórych przypadkach zastosowanie mogą mieć również przepisy sektorowe (np. w dziedzinie transportu²⁷ lub zdrowia²⁸).

2.1.16. Co w praktyce oznaczają usługi świadczone drogą elektroniczną?

Pojęcie usług świadczonych drogą elektroniczną zdefiniowane w art. 2 ust. 1 rozporządzenia²⁹ wynika z definicji znajdującej się w rozporządzeniu wykonawczym Rady (UE) nr 282/2011³⁰ i powinno być z nią zgodne. Należy odpowiednio wziąć pod uwagę dalsze uściślenia zawarte w tym instrumencie, jak również w dyrektywie VAT 2006/112/WE, zgodnie z wyjaśnieniem zawartym w motywie 14 rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego. Co więcej, należy zwrócić uwagę, jak określono powyżej, że usługi audiowizualne świadczone drogą elektroniczną nie wchodzą w zakres rozporządzenia (zob. również pytanie 2.1.4).

W praktyce usługi świadczone drogą elektroniczną, które podlegają obowiązkowi wynikającym z rozporządzenia, obejmują na przykład usługi w chmurze, usługi hurtowni danych, hosting stron internetowych i dostarczanie zapór sieciowych, korzystanie z wyszukiwarek i katalogów internetowych, dostarczanie serwisów www, utrzymywanie na odległość oprogramowania i sprzętu oraz zdalną administrację systemami.

Inne usługi świadczone drogą elektroniczną niebędące usługami audiowizualnymi, których główną cechą jest zapewnienie dostępu do utworów chronionych prawem autorskim oraz umożliwienie korzystania z takich utworów (włączając w to dostęp do książek elektronicznych i oprogramowania komputerowego lub możliwość ich pobierania, w tym korzystanie z aktualizacji, jak również transmisję strumieniową muzyki i korzystanie z internetowych gier wideo), podlegają wszystkim przepisom rozporządzenia, oprócz obowiązku niedyskryminacji określonego w art. 4 (tj. oprócz zakazu stosowania zróżnicowanych warunków ze względu na przynależność państwową, miejsce zamieszkania i miejsce prowadzenia działalności, zob. również pytanie 2.1.18).

2.1.17. Czy handlowiec musi tworzyć specjalne „niełączone” oferty dla obywateli lub rezydentów innego państwa członkowskiego, na terytorium którego dostarcza

²⁷ Zob. na przykład rozporządzenia (WE) nr 1008/2008, (UE) nr 1177/2010 oraz (UE) nr 181/2011 w odniesieniu do transportu lotniczego, morskiego i autobusowego pasażerów.

²⁸ Zob. na przykład art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/24/UE z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie stosowania praw pacjentów w transgranicznej opiece zdrowotnej.

²⁹ „Usługi świadczone za pośrednictwem internetu lub sieci elektronicznej, których świadczenie – ze względu na ich charakter – jest zasadniczo zautomatyzowane i wymaga minimalnego udziału człowieka, a jest niemożliwe bez wykorzystania technologii informacyjnych”.

³⁰ Rozporządzenie wykonawcze Rady (UE) nr 282/2011 z dnia 15 marca 2011 r. ustanawiające środki wykonawcze do dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej.

on towary i świadczy usługi łączone z usługami, które nie są objęte zakresem rozporządzenia?

Nie, handlowiec nie ma obowiązku „sprzedawać osobno” towarów i usług w celu spełnienia wymogów rozporządzenia. W takich przypadkach cały pakiet będzie jednak podlegał przepisom rozporządzenia, jeżeli obejmuje ono swym zakresem pojedynczy aspekt takiego pakietu. Jeżeli handlowiec sprzedaje towary i usługi osobno i są one objęte zakresem rozporządzenia, może on dowolnie określić cenę i warunki sprzedaży takich towarów lub usług, o ile nie stosuje warunków dyskryminacyjnych ze względu na przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności.

Przykład: Handlowiec dostarcza pakiet obejmujący dostęp do lub pobranie usług audiowizualnych oraz dostęp do usług hostingu stron internetowych w promocyjnej cenie. Pakiet ten może być zatem zgodny z przepisami rozporządzenia z uwagi na sprzedaż całego pakietu zagranicznemu klientowi w promocyjnej cenie lub dostarczenie mu jedynie usługi hostingu stron internetowych, np. jeżeli ten sam handlowiec oferuje klientom te usługi oddzielnie. W tym drugim przypadku handlowiec nie może jednak stosować zróżnicowanej ceny³¹ w odniesieniu do usługi oferowanej oddzielnie w porównaniu z ceną, która jest stosowana w odniesieniu do sprzedaży krajowej.

2.1.18. *W jakim stopniu usługi w zakresie treści niebędące usługami audiowizualnym, które są chronione prawem autorskim, wchodzą w zakres rozporządzenia?*

Świadczenie usług w zakresie treści (niebędących usługami audiowizualnymi) chronionych prawem autorskim (takich jak książki elektroniczne, muzyka online, oprogramowanie i gry komputerowe) nie podlega określonemu w rozporządzeniu zakazowi stosowania zróżnicowanych ogólnych warunków dostępu ze względu na przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności klienta, w tym zakazowi odmowy świadczenia takich usług klientom z innych państw członkowskich w konkretnych przypadkach wymienionych w art. 4.

Co więcej, usługi te nadal podlegają wszystkim przepisom rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego, poza przepisami ujętymi w art. 4, w tym zakazowi blokowania lub ograniczania klientom dostępu do interfejsów internetowych ze względu na ich przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności. Oznacza to, że handlowiec świadczący te usługi nie może uniemożliwiać klientom dostępu do różnych wersji swojej strony internetowej, platformy handlowej lub sklepu z aplikacjami ani nie może przekierowywać klientów bez ich wyraźnej zgody ze względu na kryteria motywowane ich przynależnością państwową, miejscem zamieszkania lub miejscem prowadzenia działalności (w tym kryteria pośrednie, takie jak adres IP lub szczegóły dotyczące płatności dokonywanej przez klienta).

Co więcej, w przypadku transgranicznego świadczenia usług, niezależnie od ich wyłączenia z art. 4 rozporządzenia, handlowiec nie może stosować praktyk dyskryminacyjnych w odniesieniu do elektronicznych środków płatniczych na podstawie kryterium „przynależności państwowej”, tj. ze względu na to, że karta kredytowa lub debetowa akceptowanej przez handlowca kategorii lub marki została wydana w innym państwie

³¹ Cena w tym przykładzie nie zawiera należnego podatku VAT.

członkowskim, bądź dlatego, że polecenie zapłaty lub polecenie przelewu dokonywane jest za pośrednictwem banku z innego państwa członkowskiego (przy założeniu, że handlowiec akceptuje płatność w wybranej walucie).

W rozporządzeniu przewidziano, że w ciągu 2 lat od jego wejścia w życie przeprowadzony zostanie przegląd skoncentrowany na ocenie zakresu rozporządzenia, w tym wyżej wymienionych ograniczeń dotyczących stosowania art. 4 w odniesieniu do tego typu usług.

Przykład: Przedsiębiorstwo z Rumunii, które zajmuje się dystrybucją oprogramowania komputerowego chronionego prawem autorskim w kilku państwach członkowskich, może mieć nadal prawo do odmowy sprzedaży tych usług w niektórych innych państwach członkowskich ze względu na ograniczenia dotyczące posiadania wymaganych praw autorskich. W państwach członkowskich, w których przedsiębiorstwo oferuje usługi związane z oprogramowaniem komputerowym, nie będzie mogło ono jednak stosować praktyk dyskryminacyjnych ze względu na środki płatnicze.

2.1.19. *Czy zakres rozporządzenia obejmuje sprzedaż internetową książek oraz płyt DVD i CD w wersji fizycznej?*

Tak, sprzedaż tych towarów podlega przepisom rozporządzenia, w tym zakazowi stosowania ogólnych warunków zróżnicowanych ze względu na przynależność państwową klienta, jego miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności, gdy klient chce dokonać zakupu tych towarów i są one dostarczane na terytorium państwa członkowskiego, w którym handlowiec oferuje dostawę pod wskazany adres lub możliwość dostawy do punktów odbioru zgodnie z ogólnymi warunkami dostępu.

2.1.20. *Czy zakres rozporządzenia obejmuje świadczenie usług użyteczności publicznej, takich jak dostarczanie gazu, energii elektrycznej lub wody?*

Rozporządzenie nie zawiera konkretnych wyłączeń w odniesieniu do świadczenia usług użyteczności publicznej. Świadczenie takich usług wchodzi zatem w zakres rozporządzenia, o ile spełnione są wymogi rozporządzenia, np. osoba, która świadczy te usługi, uznawana jest za „handlowca”, a jeżeli chodzi o przepisy dotyczące niedyskryminacji zawarte w art. 4, świadczenie usług odbywa się w ramach jednej z opisanych w nim sytuacji (zob. również pytanie 2.3.12).

2.2. Dostęp do interfejsów internetowych (art. 3)

2.2.1. *Czy klienci mają prawo do dostępu do istniejących różnych wersji językowych lub do wszystkich ofert dotyczących towarów lub usług prezentowanych na danej stronie internetowej?*

Tak, klienci mają co do zasady prawo do dostępu do wszystkich wersji i elementów publikowanych na takiej stronie internetowej, chyba że uniemożliwiają to określone przepisy mające zastosowanie do handlowca (zob. również pytanie 2.2.4). Rozporządzenie nie nakłada jednak na handlowców obowiązku tworzenia stron internetowych lub sekcji w określonych językach.

2.2.2. *Czy interfejs internetowy handlowca musi być zmieniony w celu zapewnienia jego zgodności z przepisami?*

Rozporządzenie nie nakłada na handlowców obowiązku dostosowywania swoich interfejsów internetowych do różnego rodzaju formatów i współrzędnych stosowanych w całej UE. Interfejsy nie mogą być jednak zaprojektowane w sposób, który w praktyce uniemożliwiłby klientom z innych państw członkowskich bezproblemową realizację ich zamówień.

Przykład: Interfejs internetowy handlowca wymaga od klienta podania informacji o adresie zamieszkania i określa wstępnie jedynie krajowe współrzędne geograficzne bez żadnej możliwości lub żadnych wyraźnych wskazówek dotyczących tego, w jaki sposób można uzupełnić informacje lub przesłać przynajmniej tekst dowolny / współrzędne w przypadku zagranicznego miejsca zamieszkania (bez uszczerbku dla ograniczeń dotyczących współrzędnych dostępnych w odniesieniu do adresu dostawy). Ten typ interfejsu internetowego spowodowałby, że złożenie zamówienia przez klienta o zagranicznym miejscu zamieszkania byłoby praktycznie niemożliwe, w związku z czym wymagane byłoby jego dostosowanie.

2.2.3. *Czy w celu spełnienia wymogów rozporządzenia za każdym razem konieczne jest udzielenie wyraźnej zgody na przekierowanie?*

Handlowiec nadal może przekierowywać klienta do określonej wersji swojej strony internetowej, jeżeli klient udzielił na to wyraźnej zgody. Taka zgoda nie musi być koniecznie udzielana za każdym razem, gdy klient odwiedza tę samą stronę internetową. Klient może jednak wycofać swoją zgodę w dowolnym momencie, a wersja strony internetowej, do której starał się pierwotnie uzyskać dostęp, musi być nadal łatwo dostępna.

Przykład: Strona internetowa, którą klient wybrał jako stronę, na którą ma być przekierowywany, powinna zawierać łatwo dostępny przycisk pozwalający klientowi na powrót do innych wersji tej samej strony internetowej.

2.2.4. *Jakie wymogi prawne mogłyby uzasadnić ograniczenia dotyczące dostępu do interfejsów internetowych? Jakie objaśnienia musi przedstawić handlowiec stosujący te ograniczenia?*

Określony w rozporządzeniu obowiązek zapewnienia dostępu do swoich interfejsów internetowych nie oznacza, że handlowcy nie muszą już przestrzegać wymogów określonych w prawie Unii lub w prawie krajowym zgodnym z prawem Unii, którym podlegają ze względu na prowadzenie działalności w określonym państwie członkowskim. W tych przypadkach handlowiec musi przedstawić jasne i konkretne wyjaśnienie powodów stojących za tym, że nie zapewnił klientowi dostępu do strony internetowej w języku interfejsu, do którego klient starał się uzyskać dostęp.

Przykład: Francuska strona internetowa podlega postanowieniu francuskich sądów, które przewiduje uniemożliwienie dostępu do tej strony lub jej części w świetle sprawy sądowej dotyczącej wykorzystywania w tym kraju znaków towarowych zastrzeżonych.

2.2.5. Czy przepisy dotyczące dostępu do interfejsów internetowych oznaczają, że handlowcy nie mogą świadczyć ofert dopasowanych?

Niektórzy handlowcy prowadzą różne wersje swoich interfejsów internetowych lub ich części, skierowane do klientów z różnych państw członkowskich. Różne wersje tej samej strony internetowej mogą różnić się pod względem układu, języka lub innych cech dostosowujących ją lub jej część do specyfiki klientów o określonej przynależności państwowej, określonym miejscu zamieszkania lub określonym miejscu prowadzenia działalności. Takie działanie nadal będzie możliwe. Zakazane jest jednak przekierowywanie klientów z jednej wersji interfejsu internetowego do drugiej w sposób dyskryminacyjny i bez ich wyraźnej zgody. Co więcej, taka strona internetowa lub jej części muszą być dostępne dla klientów z różnych państw członkowskich.

2.2.6. Czy handlowiec może przekierowywać klienta ze strony przeznaczonej dla określonego kraju na stronę przeznaczoną dla innego kraju?

Art. 3 rozporządzenia dotyczący dostępu do interfejsów internetowych – takich jak strony internetowe – ma zastosowanie w przypadku, gdy handlowiec przekierowuje klientów do wersji swojej strony internetowej opartej na ich przynależności państwowej, miejscu zamieszkania lub miejscu prowadzenia działalności, która różni się od interfejsu internetowego, do którego klient starał się pierwotnie uzyskać dostęp.

W związku z tym przepisy rozporządzenia będą miały zastosowanie w przypadkach, gdy z uwagi na powyższe kryteria klient zostanie przekierowany na inną stronę internetową, np. przeznaczoną dla określonego kraju; przekierowanie może nastąpić jedynie albo w przypadku wyraźnej zgody klienta, albo z uwagi na określony obowiązek, jaki w tym zakresie nakłada na handlowca prawo.

2.2.7. W jaki sposób należy przechowywać zgodę na przekierowywanie (np. pliki cookie)?

W rozporządzeniu nie sprecyzowano, w jaki sposób handlowiec powinien przechowywać wyraźną zgodę klienta na przekierowywanie w przypadku, gdy klient udzielił wyraźnej zgody, a handlowiec chce mieć do niej dostęp na wypadek, gdyby klient w przyszłości po raz kolejny chciał odwiedzić tę samą stronę internetową.

Jeżeli udzielenie zgody związane jest z przetwarzaniem danych osobowych, zastosowanie mają jednak unijne przepisy w zakresie ochrony danych osobowych, w szczególności ogólne rozporządzenie o ochronie danych³² oraz dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej³³, w przypadku gdy zapamiętanie takiej zgody związane jest z przechowywaniem informacji lub uzyskaniem dostępu do informacji już przechowywanych w urządzeniu końcowym.

³² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

³³ Dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej.

2.2.8. Czy posiadanie strony internetowej w określonym języku oznacza, że handlowiec jest ukierunkowany na dany rynek?

Rozporządzenie nie ma wpływu na przepisy rozporządzenia Rzym I³⁴ oraz rozporządzenia Bruksela I³⁵, w tym w odniesieniu do handlowców kierujących swoją działalność do konkretnego państwa członkowskiego. W tym względzie rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego stanowi, że samo przestrzeganie jego przepisów nie oznacza, iż handlowiec kieruje swoją działalność do klientów z innego państwa członkowskiego.

Decyzja o tym, czy używanie danego języka na stronie internetowej oznacza, że handlowiec kieruje swoją działalność do klientów z określonego państwa członkowskiego, powinna być zatem podjęta na podstawie rozporządzeń Rzym I i Bruksela I oraz na podstawie odpowiedniego orzecznictwa związanego z tymi rozporządzeniami. Więcej informacji na ten temat przedstawiono w sekcji 4.

2.2.9. W jakim stopniu czysto informacyjne strony internetowe podlegają ograniczeniu w zakresie przekierowywania?

Rozporządzenie stanowi, że „interfejs internetowy” oznacza wszelkiego rodzaju oprogramowanie, w tym stronę internetową oraz aplikacje, obsługiwane przez handlowca lub na jego rzecz, które służy do zapewnienia klientom dostępu do towarów lub usług handlowca w celu zawarcia transakcji dotyczącej tych towarów lub usług.

Dlatego też w każdym przypadku należy określić, czy dana strona internetowa służy tym celom, czy nie. Jeśli tak, co do zasady podlega ona zakresowi rozporządzenia, a zastosowanie ma art. 3 dotyczący dostępu do stron internetowych, w tym jego przepisy dotyczące przekierowywania.

2.2.10. Czy handlowcy mogą blokować dostęp do swoich aplikacji lub przekierowywać klientów do różnych aplikacji krajowych na podstawie państwa, w którym wydano kartę kredytową?

Rozporządzenie zakazuje blokowania dostępu do interfejsów internetowych lub przekierowywania opartego na miejscu wydania środków płatniczych; oznacza to, że handlowcy nie mogą blokować dostępu do różnych wersji swoich interfejsów internetowych, w tym do swoich aplikacji, z przyczyn związanych z przynależnością państwową klienta lub jego miejscem zamieszkania, w sposób pośredni, np. na podstawie kryterium państwa członkowskiego, w którym wydany został instrument płatniczy.

³⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I).

³⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Bruksela I).

2.3. Niedyskryminacja w dostępie do towarów i usług (art. 4)

2.3.1. Czy rozporządzenie nakłada obowiązek prowadzenia sprzedaży i zapewnienia dostawy w całej UE?

Nie. Rozporządzenie nie nakłada na handlowców obowiązku prowadzenia takiej sprzedaży, mimo że zakazuje im dyskryminacji klientów podczas sprzedaży ze względu na kryterium ich przynależności państwowej, miejsca zamieszkania lub miejsca prowadzenia działalności.

Rozporządzenie nie nakłada obowiązku zapewnienia dostaw na terytorium całej UE. Rozporządzenie określa konkretne sytuacje, w których klientom nie można odmówić dostępu do towarów lub usług handlowca ze względu na ich przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności.

2.3.2. Czy rozporządzenie nakłada obowiązek tworzenia punktów odbioru?

Nie, rozporządzenie nie nakłada na handlowców obowiązku tworzenia w innych państwach punktów odbioru ich towarów. W przypadku gdy taka możliwość dostępna jest w ogólnych warunkach dostępu handlowca, klienci z innych państw członkowskich powinni mieć do niej dostęp, bez względu na swoją przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności.

Przykład: Na handlowca, który oferuje dostawy pod wskazany adres lub do punktu odbioru jedynie na terytorium Portugalii, nie można nałożyć obowiązku tworzenia punktów odbioru w Hiszpanii w celu zapewnienia obsługi hiszpańskich klientów. Klienci powinni mieć jednak możliwość odbioru swoich towarów osobiście lub za pośrednictwem wyznaczonych osób/dostawców w punktach odbioru znajdujących się w Portugalii.

2.3.3. Czy handlowcy mogą naliczać klientom dodatkowe opłaty, jeżeli oferują możliwość zorganizowania dostawy sprzedanych towarów?

Oferowanie możliwości dostawy zakupionych towarów lub usług stanowi usługę. Handlowcy mają co do zasady prawo do oferowania swoim klientom dowolnych usług. Jeżeli handlowcy zdecydują się jednak na oferowanie usług dostawy w określonych państwach członkowskich lub w określonych lokalizacjach w państwach członkowskich poprzez wskazanie tej oferty w ogólnych warunkach dostępu, wówczas nie mogą dyskryminować klientów, którzy będą chcieli skorzystać z tego typu usług dostawy, ze względu na ich przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności (zob. również sekcja 4.1 dotycząca dostaw transgranicznych).

2.3.4. Czy rozporządzenie nakłada na handlowców obowiązek fizycznego przemieszczania się w celu świadczenia usług w lokalizacji klienta na terytorium Europy?

Nie, rozporządzenie nie nakłada na handlowców obowiązku przemieszczania się.

2.3.5. Czy rozporządzenie reguluje ceny?

Nie, celem rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego jest rozwiązanie problemu dyskryminacji unijnych klientów. Tego rodzaju dyskryminacja hamuje potencjał rozwoju

handlu transgranicznego i uniemożliwia pełne korzystanie z jednolitego rynku. Rozporządzenie nie reguluje ani nie harmonizuje poziomów cen jako takich.

Handlowcy mogą zatem sami ustalać różne ceny, np. na stronach internetowych skierowanych do różnych grup klientów. Te strony internetowe powinny być jednak dostępne dla wszystkich unijnych klientów i – w określonych sytuacjach opisanych powyżej – unijni klienci powinni mieć możliwość zakupu towarów i usług na tych samych warunkach co obywatele państwa członkowskiego handlowca, w tym po tej samej cenie netto (tj. bez uszczerbku dla różnych obowiązujących stawek VAT).

Rozporządzenie nie odnosi się też do dynamicznego ustalania cen polegającego na dostosowywaniu przez handlowców swoich ofert w miarę upływu czasu, w zależności od czynników niezwiązanych z przynależnością państwową, miejscem zamieszkania lub miejscem prowadzenia działalności.

Przykład: Strona internetowa, która zmienia cenę w czasie rzeczywistym w zależności od popytu lub innych parametrów (takich jak wcześniejsze wyszukiwania lub zakupy) niezwiązanych z miejscem zamieszkania lub przynależnością państwową klienta, nie będzie co do zasady podlegała zakazowi dyskryminacji określonemu w rozporządzeniu w sprawie blokowania geograficznego.

2.3.6. *Czy w przypadku dostaw transgranicznych handlowiec ma prawo do stosowania wyższej ceny (np. ze względu na koszty transportu, wysyłki i koszty manipulacyjne)? Jeżeli tak, czy dodatkowe opłaty powinny odzwierciedlać rzeczywistą podstawę kosztów?*

Rozporządzenie nie reguluje ani nie harmonizuje poziomów cen. Możliwość oferowania klientom dostaw transgranicznych w niektórych lub we wszystkich państwach członkowskich pozostaje co do zasady kwestią wolnego wyboru marketingowego handlowca, przy czym kwestię tę należy jednak określić w obowiązujących ogólnych warunkach. Przed zawarciem umowy konsument musi zostać poinformowany w sposób jasny i wyczerpujący o łącznej cenie (zob. w szczególności art. 5, 6 oraz 8 dyrektywy w sprawie praw konsumentów³⁶). Aby uzyskać dodatkowe informacje dotyczące dostaw transgranicznych oraz tego, w jaki sposób w rozporządzeniu 2018/644³⁷ uwzględniono większą przejrzystość w cenach naliczanych z tytułu transgranicznych usług doręczania paczek, zob. również sekcja 4.

2.3.7. *Czy handlowiec może różnicować swoje oferty w różnych punktach sprzedaży lub na różnych stronach internetowych w UE, w tym dzięki różnym możliwościom dostawy?*

Rozporządzenie nie ma wpływu na prawo handlowców do swobodnego ustalania cen i projektowania stron internetowych w całej UE oraz prowadzenia działań marketingowych. W sytuacjach objętych zakresem rozporządzenia handlowcy są zobowiązani do traktowania unijnych klientów w jednakowy sposób, gdy znajdują się oni w tej samej sytuacji (tj. jeżeli są

³⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.

³⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/644 z dnia 18 kwietnia 2018 r. w sprawie transgranicznych usług doręczania paczek.

skłonni do zaakceptowania ogólnych warunków dostępu, w tym możliwości dostawy określonych na danej stronie internetowej lub w danym punkcie sprzedaży), bez względu na ich przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności.

Oznacza to również, że handlowcy mogą nadal przygotowywać oferty skierowane do określonych grup klientów, o ile nie są stosowane kryteria oparte na ich przynależności państwowej, miejscu zamieszkania lub miejscu prowadzenia działalności (np. oferty skierowane raczej do osób młodych lub konsumentów niż przeznaczone do użytku zawodowego).

2.3.8. Czy klient może kupić produkt za pośrednictwem jednej wersji strony internetowej, a możliwości dostawy wybrać za pośrednictwem innej wersji tej strony?

Warunki, na jakich handlowcy świadczą swoje usługi, w tym możliwości dostawy, opisane są w ich ogólnych warunkach dostępu. Muszą być one w szczególności dostępne na stronach internetowych handlowców i w każdym przypadku konsument musi być o nich poinformowany w sposób wyraźny i zrozumiały. Jeżeli klient zdecyduje się na zamówienie produktu lub usługi za pośrednictwem danej strony internetowej, zazwyczaj wyraża zgodę na te warunki. Jeżeli zamówienie składane jest za pośrednictwem określonej wersji strony internetowej, zastosowanie do tej transakcji będą miały ogólne warunki dostępu obowiązujące w odniesieniu do ofert przedstawionych na tej stronie internetowej.

Przykład: Klient z Grecji kupuje produkt na bułgarskiej stronie internetowej handlowca, który zapewnia możliwość dostawy jedynie na terytorium Bułgarii. Handlowiec zapewnia również możliwość dostawy do Grecji, ale jedynie w przypadku zamówień dokonywanych za pośrednictwem greckiej strony internetowej. Klient z Grecji nie ma prawa domagać się zapewnienia dostawy na terytorium Grecji w odniesieniu do zamówień złożonych za pośrednictwem bułgarskiej strony internetowej. Jeżeli warunki dotyczące usługi dostępnej na poszczególnych stronach internetowych są jednak takie same, tj. obejmują dostawę do obu krajów, fakt, że zamówienie złożone jest za pośrednictwem greckiej lub bułgarskiej krajowej strony internetowej, nie może sam w sobie ograniczać zakresu usługi dostawy oferowanej przez handlowca w ramach obowiązujących warunków.

2.3.9. W jakim stopniu handlowcy podlegają zakresowi rozporządzenia w przypadku, gdy dokonują sprzedaży wraz z możliwością dostawy jedynie w swoim rodzimym państwie członkowskim?

Co do zasady handlowiec może samodzielnie określać obszar geograficzny, na jakim świadczy usługi dostawy. Zgodnie z rozporządzeniem, taki handlowiec nie może jednak dyskryminować zagranicznego klienta, który chce nabyć towar na takich samych warunkach co klient lokalny (tzw. scenariusz „zakupu na warunkach klienta lokalnego”).

Przykład: Klient z Belgii chce kupić chłodziarkę na niemieckiej stronie internetowej handlowca, który oferuje dostawy tylko na niemieckie adresy. Jeżeli klient z Belgii chce odebrać towar w lokalu handlowca lub pod jakimkolwiek innym niemieckim adresem dostawy obsługiwany przez handlowca, handlowiec nie może dyskryminować takiego klienta ze względu na jego belgijską przynależność państwową lub z powodu faktu, że miejscem zamieszkania lub miejscem prowadzenia działalności klienta jest Belgia. Klient

z Belgii nie ma jednak prawa domagać się od handlowca z Niemiec dostawy towaru do Belgii, jeżeli taka usługa nie jest określona w ogólnych warunkach dostępu handlowca.

2.3.10. *Czy zgodnie z rozporządzeniem handlowcy zobowiązani są do zarejestrowania się w rejestrze przedsiębiorców lub systemie zużytego sprzętu elektronicznego w każdym państwie członkowskim, w którym klienci chcą nabyć towary lub usługi na podstawie przepisów rozporządzenia? Czy na przykład w wyżej wymienionym przypadku uznane będzie, że handlowiec z Niemiec prowadzi sprzedaż w Belgii, i czy z tego względu musi być zarejestrowany w Belgii?*

Nie, zgodnie z rozporządzeniem handlowcy nie muszą być zarejestrowani we wszystkich państwach członkowskich, w których konsumenci mogą być zainteresowani zakupem ich towarów lub w których rzeczywiście dokonują takiego zakupu. W rozporządzeniu wyjaśniono, że jeżeli handlowcy przestrzegają jedynie obowiązków określonych w rozporządzeniu i dlatego zapewniają jedynie dostęp do swoich stron internetowych oraz możliwość dokonania zakupu na niedyskryminacyjnych warunkach, fakt ten nie oznacza sam w sobie, że kierują oni swoją działalność do innego państwa członkowskiego. W konsekwencji samo rozporządzenie nie zawiera ani nie pociąga za sobą obowiązku zarejestrowania się w rejestrze przedsiębiorców lub systemie zużytego sprzętu elektronicznego w każdym państwie członkowskim, w którym klienci będą chcieli dokonać zakupu towarów/usług.

2.3.11. *W pewnych przypadkach podatki lokalne wykorzystywane są w celu subsydiowania usług, np. w przypadku opłat wstępu do miejscowych muzeów lub basenów. Czy rozporządzenie zakazuje takich praktyk?*

Rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla przepisów mających zastosowanie w dziedzinie opodatkowania i jest skierowane do handlowców. Nie zawiera zatem żadnych przepisów dotyczących stosowania podatków lokalnych. Nie zakazuje więc wykorzystania podatków lokalnych w celu subsydiowania pewnych działań, np. w przypadku opłat wstępu do muzeów lub basenów.

Jeżeli subsydiowane usługi spełniają jednak wymogi dotyczące stosowania rozporządzenia (dana sytuacja nie jest sytuacją czysto wewnętrzną, usługa nie jest wyłączona z jego zakresu, dostawca usług kwalifikuje się jako handlowiec, ma miejsce jedna z konkretnych sytuacji opisanych w rozporządzeniu), zakaz dyskryminacji określony w rozporządzeniu będzie obowiązywał w odniesieniu do świadczenia omawianych usług (zob. również pytanie 2.3.12).

Jednocześnie motyw 27 rozporządzenia stanowi, że nie uniemożliwia się stosowania zróżnicowanych warunków dostępu z określonych przyczyn niezwiązanych z przynależnością państwową, miejscem zamieszkania lub miejscem prowadzenia działalności, w tym ze względu na wkłady na rzecz handlowca

2.3.12. *W jakim zakresie rozporządzenie obejmuje „usługi publiczne” lub części warunków, które podlegają określonym szczegółowym wymogom prawnym?*

Usługi o charakterze nieekonomicznym świadczone w interesie ogólnym są wprawdzie wyłączone z zakresu rozporządzenia, ma ono jednak zastosowanie do tych „usług publicznych”, które są zwykle świadczone z powodów ekonomicznych, stąd też stanowią

usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (takie jak między innymi dostawy gazu, wody, energii elektrycznej, zob. również pytanie 2.1.20).

Rozporządzenie ma również zastosowanie jedynie w przypadku, gdy spełnione są wszystkie wymogi dotyczące jego stosowania. W związku z tym rozporządzenie obowiązuje na przykład jedynie w odniesieniu do usług świadczonych przez „handlowców”. Zgodnie z definicją tego terminu, nie ma znaczenia, czy dostawca usług (jeżeli jest to osoba prawna) jest podmiotem prywatnym czy publicznym. Znaczenie ma jednak fakt, czy dostawca usług działa w celach związanych ze swoją działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub zawodową; w przeciwnym razie nie jest on handlowcem, a rozporządzenie nie ma zastosowania do jego działalności, takiej jak działalność administracyjna organów administracji publicznej.

W odniesieniu do szczegółowych wymogów prawnych określonych w prawie Unii lub w prawie krajowym zgodnym z prawem Unii, jak wspomniano powyżej (pytanie 2.2.4), art. 3 dotyczący dostępu do interfejsów internetowych nie ma zastosowania w takim zakresie, w jakim ograniczenie dostępu wynika z wymogu prawnego, któremu podlega handlowiec. To samo dotyczy zasad niedyskryminacji określonych w art. 4.

Przykład: Rozporządzenie nie ma wpływu na zgodność ze środkami regulacyjnymi narzucającymi dostawcom usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym określone ceny w takim zakresie, w jakim są one zgodne z prawem Unii, w tym z ogólnymi zasadami niedyskryminacji.

2.3.13. *Jaki jest wpływ rozporządzenia na modele biznesowe, które opierają się na lokalizowanych reklamach w przypadku subsydiowanych cen sprzedaży (np. handlowcy sprzedający tablety z fabrycznie zainstalowanymi reklamami skierowanymi do użytkowników z określonego państwa członkowskiego)?*

Każdy handlowiec sam określa wpływ rozporządzenia na swoje odnośne modele biznesowe. Jeżeli działalność handlowca wchodzi jednak w zakres rozporządzenia, konsumentom nie można uniemożliwić zakupu odpowiednich towarów lub usług z powodów dyskryminacyjnych.

Przykład: Konsumentowi z Hiszpanii nie można odmówić prawa do zakupu od handlowca z Niemiec tabletu, który konsument odbierze w Niemczech, jeżeli konsumenci z Niemiec mają zapewnioną taką możliwość odbioru. Co do zasady handlowiec może jednak określić obszar geograficzny, na jakim prowadzone są dostawy towarów lub na jakim można odebrać dostawę.

2.3.14. *Jakie są pozaumowne krajowe wymogi prawne określone w art. 4 ust. 3 rozporządzenia i co ten przepis oznacza?*

Art. 4 ust. 3 odnosi się do tych wymogów prawnych, które nie wynikają ze stosunku umownego pomiędzy klientem a handlowcem, ale są nakładane przez państwo członkowskie klienta i związane są z przedmiotowymi towarami lub usługami, takimi jak wymogi dotyczące etykietowania lub wymogi sektorowe. W art. 4 ust. 3 wyjaśniono, że samo przestrzeganie rozporządzenia nie oznacza, że handlowiec ma obowiązek przestrzegać takich wymogów prawnych.

Przykład: Jeżeli handlowiec nie kieruje swojej działalności do określonego państwa członkowskiego, ale sprzedaje towary klientowi zagranicznemu jedynie w celu wypełnienia obowiązków wynikających z rozporządzenia, nie będzie musiał spełniać szczegółowych wymogów w zakresie etykietowania określonych przez państwo członkowskie klienta.

2.3.15. *Czy handlowiec ponosi odpowiedzialność w przypadku gdy sprzedaje towary lub świadczy usługi na rzecz klienta z innego państwa członkowskiego, w którym mogą być one zakazane?*

Rozporządzenie stanowi, że zakaz dyskryminacji określony w art. 4 ust. 1 nie ma zastosowania w przypadku, gdy przepisy krajowe nakładają na handlowca zakaz sprzedaży towarów lub świadczenia usług na rzecz niektórych klientów lub klientów znajdujących się na niektórych terytoriach, o ile te wymogi krajowe są zgodne z prawem Unii. Dzieje się tak również w przypadku gdy przepisy UE nakładają na handlowca taki zakaz. Zakaz dyskryminacji nie oznacza zatem, że handlowca nie obowiązują już tego typu przepisy UE lub przepisy krajowe mające do niego zastosowanie.

Jak wspomniano powyżej, rozporządzenie zawiera jednak dalsze objaśnienie, że samo przestrzeganie zakazu dyskryminacji nie oznacza, iż handlowiec ma obowiązek przestrzegania pozaumownych krajowych wymogów prawnych obowiązujących w państwie członkowskim klienta i dotyczących odnośnych towarów i usług ani że ma obowiązek informowania klientów o tych wymogach (art. 4 ust. 3). Jeżeli handlowca nie obowiązują zatem pozaumowne krajowe wymogi prawne obowiązujące w państwie członkowskim klienta, samo przestrzeganie rozporządzenia nie może pociągnąć za sobą jego odpowiedzialności z tytułu przestrzegania wymogów tego państwa członkowskiego.

Przykład: Sprzedaż określonych płyt DVD w Szwecji i we Francji podlega innym ograniczeniom wiekowym. Handlowiec z Francji sprzedający płytę DVD klientowi ze Szwecji z dostawą na terytorium Francji w związku z samym przestrzeganiem rozporządzenia nie ponosi odpowiedzialności za przestrzeganie ewentualnie bardziej surowych szwedzkich ograniczeń wiekowych ani nie musi informować klientów o innych ograniczeniach wiekowych obowiązujących w Szwecji.

2.3.16. *Czy rozporządzenie wpływa na ograniczenia w zakresie promocji sezonowych?*

Rozporządzenie nie zawiera żadnych szczegółowych przepisów dotyczących promocji sezonowych lub związanych z nimi ograniczeń. Tego typu promocje podlegają zatem „zwykłym” zasadom niedyskryminacji określonym w rozporządzeniu, jeżeli określona sytuacja wchodzi w ich zakres. W takich przypadkach promocje sezonowe powinny być dostępne dla klientów / użytkowników końcowych z innych państw członkowskich w niedyskryminacyjny sposób.

2.3.17. *Czy handlowcy mogą organizować wyprzedaże, promocje lub inny rodzaj kampanii cenowych na tylko jednej ze swoich stron handlu elektronicznego?*

Rozporządzenie nie wpływa na swobodę handlowców w organizacji takiej polityki handlowej, jaką uznają za odpowiednią, o ile przestrzegają określonych w nim zasad niedyskryminacji. Rozporządzenie nie wyklucza swobody handlowców w oferowaniu na niedyskryminacyjnych zasadach zróżnicowanych warunków, w tym różnych cen sprzedaży

netto, w różnych punktach sprzedaży, takich jak sklepy i strony internetowe, lub kierowaniu konkretnych ofert tylko do określonego terytorium w danym państwie członkowskim. Zgodnie z rozporządzeniem oferty te muszą być jednak dostępne dla konsumentów z innych państw członkowskich na zasadach niedyskryminacyjnych.

Zgodnie z rozporządzeniem handlowcy mają zatem swobodę w organizowaniu wyprzedaży, promocji lub innego rodzaju kampanii cenowych na wybranych przez siebie stronach handlu elektronicznego, o ile działają w sposób niedyskryminujący.

2.3.18. *Czy rozporządzenie harmonizuje wysokość stawek VAT mających zastosowanie do wyprzedaży?*

Nie. Rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla przepisów mających zastosowanie w dziedzinie opodatkowania. Oznacza to, że VAT naliczany jest w państwie członkowskim, w którym świadczone są usługi lub dostarczane towary zgodnie z przepisami dotyczącymi VAT. Jeśli chodzi o ceny, koncepcja „ogólnych warunków dostępu” również wyraźnie obejmuje wyłącznie ceny sprzedaży netto. Więcej informacji na temat zmian przepisów dotyczących VAT w kontekście handlu elektronicznego przedstawiono w sekcji 4.

2.3.19. *Czy handlowcy muszą przestrzegać przepisów dotyczących ustalania cen książek obowiązujących w państwie członkowskim klienta?*

Zasady niedyskryminacji określone w art. 4 nie uniemożliwiają handlowcom stosowania różnych cen w odniesieniu do książek sprzedawanych klientom na niektórych terytoriach, o ile są do tego zobowiązani przepisami prawa państw członkowskich zgodnie z prawem Unii.

Jeżeli sytuacja mieści się w zakresie stosowania art. 4 i handlowiec podlega tego rodzaju przepisom krajowym, nie może on powoływać się na art. 4, aby uzasadnić, że przepisy takie nie mają już zastosowania. Handlowiec pozostaje zatem związany takimi przepisami, pod warunkiem że są one zgodne z prawem Unii.

Przykład: Księgarnia sprzedająca książki we Francji i Belgii podlega odpowiednim przepisom dotyczącym ustalania cen sprzedaży odpowiednio w Belgii i Francji.

2.3.20. *Czy rozporządzenie nakłada na mikroprzedsiębiorstwa zwolnione z rejestracji do celów VAT w ich państwie członkowskim obowiązek rejestracji w innych państwach członkowskich, na przykład w ramach świadczenia usług drogą elektroniczną?*

Przestrzeganie obowiązków w zakresie VAT jest przedmiotem szczególnej troski dla MŚP, zwłaszcza w kontekście transgranicznym. W rozporządzeniu odzwierciedlono znaczenie, jakie ma brak zwiększania obciążenia małych przedsiębiorstw. W szczególności rozporządzenie zwalnia handlowców, którzy są objęci krajowym progiem zwolnienia z VAT, ze stosowania zasad niedyskryminacji określonych w art. 4. W rezultacie MŚP, które są zwolnione z VAT w rodzimym państwie członkowskim, nie są zobowiązane do sprzedaży za granicą usług świadczonych drogą elektroniczną na podstawie art. 4 ust. 1 lit. b).

2.3.21. Czy handlowcy będą musieli przestrzegać prawa ochrony konsumentów innych państw członkowskich?

Przepisy dotyczące właściwego prawa ochrony konsumentów i właściwości sądów regulują rozporządzenia Rzym I i Bruksela I. Rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego nie zmienia tych przepisów ani nie jest wobec nich nadrzędne. Dlatego też zgodnie z rozporządzeniem Rzym I i rozporządzeniem Bruksela I należy określić właściwe prawo ochrony konsumentów oraz sądy właściwe. Będzie to w dużej mierze uzależnione od tego, czy handlowiec kieruje swoją działalność do innego państwa członkowskiego. W tym względzie rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego uściśla, że samo przestrzeganie jego przepisów nie oznacza, iż handlowiec kieruje swoją działalność do innego państwa członkowskiego. Aby uzyskać szczegółowe informacje, zob. sekcja 4.2.

2.3.22. Czy na podstawie rozporządzenia konsumenci mogą domagać się instrukcji użytkownika / instrukcji obsługi i innych informacji o produkcie w ich języku oraz akcesoriów dostosowanych do ich konkretnego rynku (np. wtyczek, adapterów)?

Nie, samo rozporządzenie nie zobowiązuje handlowców do dostosowywania ich towarów do potrzeb innego rynku krajowego ani do dostarczania instrukcji użytkownika, instrukcji obsługi i innych informacji o produkcie w określonym języku. Jednocześnie nie uniemożliwia handlowcom podejmowania takich działań ani zapewniania obsługi posprzedażnej.

Rozporządzenie pozostaje bez wpływu na inne przepisy UE, którym może podlegać handlowiec i które mogą zawierać odnośne wymogi tego rodzaju dotyczące ochrony konsumentów. Przykładowo dyrektywa w sprawie praw konsumentów pozwala państwom członkowskim na utrzymanie w mocy lub wprowadzenie wymogów językowych odnoszących się do informacji umownych.

Zgodnie z odnośnymi przepisami prawa Unii (zwłaszcza rozporządzeniem Rzym I w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych) handlowcy podlegają wymogom dotyczącym ochrony konsumentów, które mogą mieć zastosowanie w państwie członkowskim danego konsumenta w przypadku kierowania swojej działalności do tego państwa członkowskiego. W tym względzie rozporządzenie uściśla, że handlowca nie uznaje się za kierującego działalność do innego państwa członkowskiego jedynie na tej podstawie, że – przestrzegając przepisów rozporządzenia – udziela on informacji i pomocy w związku z zawarciem umowy.

2.3.23. W jaki sposób rozporządzenie wpływa na prawa konsumentów do środków prawnych, w przypadku gdy sprzedawane towary są wadliwe?

Rozporządzenie nie ma wpływu na prawa konsumentów w takich przypadkach. Głównym celem rozporządzenia jest zapewnienie transgranicznego dostępu do towarów i usług na niedyskryminujących zasadach w sytuacjach objętych jego zakresem. Nie zawiera ono żadnych przepisów dotyczących środków prawnych, na przykład w przypadku gdy dane towary okażą się później wadliwe. Aby uzyskać szczegółowe informacje, zob. sekcja 4.

Jak wspomniano powyżej, nie oznacza to jednak, że nie mogą istnieć inne przepisy prawa Unii, które mają zastosowanie i przyznają konsumentom pewne prawa w takich przypadkach. Zgodnie z dyrektywą w sprawie sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym

gwarancji³⁸, na którą nie ma wpływu rozporządzenie, sprzedawca jest odpowiedzialny względem konsumenta za każdy brak zgodności, który występuje w momencie dostawy towarów, a konsument jest upoważniony do wolnego od opłat przywrócenia zgodności poprzez naprawę lub zastąpienie lub, jeżeli to nie wystarczy, do uzyskania obniżki ceny lub do unieważnienia umowy. Obowiązek sprzedawcy w zakresie zapewnienia wolnej od opłat naprawy lub wymiany obejmuje zobowiązanie do pokrycia kosztów niezbędnych do przywrócenia towarów do stanu zgodności, w tym kosztów wysyłki, robocizny i materiałów. Naprawa lub wymiana towarów powinna być dokonana w rozsądnym czasie i bez istotnej niedogodności dla konsumenta.

2.3.24. Czy rozporządzenie przyznaje klientom prawo do korzystania z usług posprzedażnych w państwie członkowskim będącym ich miejscem zamieszkania?

Nie, rozporządzenie nie przyznaje takiego prawa. Jak wyjaśniono powyżej, rozporządzenie dotyczy innych kwestii, zwłaszcza tych związanych z dostępem. Zakazu dyskryminacji zawartego w rozporządzeniu nie należy zatem rozumieć jako wpływającego na stosowanie jakichkolwiek ograniczeń terytorialnych lub innych dotyczących posprzedażnej obsługi klienta, usług posprzedażnych oraz gwarancji handlowych dobrowolnie oferowanych klientowi przez handlowca. Te kwestie związane z ochroną konsumentów regulują inne akty prawa Unii, takie jak dyrektywa w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji. Jak wspomniano powyżej (pytanie 2.3.23), stosowanie rozporządzenia nie ma wpływu na tę dyrektywę.

Rozporządzenie uściśla jednak, że handlowca nie uznaje się za kierującego działalność do innego państwa członkowskiego jedynie na tej podstawie, że – przestrzegając przepisów niniejszego rozporządzenia – udziela on informacji i pomocy w związku z zawarciem umowy.

2.4. Niedyskryminacja ze względów związanych z płatnością (art. 5)

2.4.1. Czy handlowcy są zobowiązani do akceptowania wszystkich rodzajów środków płatniczych?

Nie. Handlowcy mają co do zasady swobodę decydowania, jakie środki płatnicze chcą akceptować. Art. 5 rozporządzenia ma zastosowanie do transakcji płatniczych dokonywanych w drodze transakcji elektronicznej za pomocą polecenia przelewu, polecenia zapłaty lub instrumentu płatniczego opartego na karcie w obrębie tej samej marki płatniczej i kategorii, w przypadku gdy spełnione są wymogi dotyczące uwierzytelnienia, a transakcje płatnicze dokonywane są w walucie akceptowanej przez handlowca. Po dokonaniu wyboru środka płatniczego handlowcy nie powinni jednak dyskryminować klientów w Unii, odmawiając zawarcia transakcji lub różnicując warunki płatności ze względów związanych z przynależnością państwową klienta, jego miejscem zamieszkania lub miejscem prowadzenia działalności lub ze względu na lokalizację rachunku płatniczego, miejsce prowadzenia działalności dostawcy usług płatniczych lub miejsce wydania instrumentu płatniczego.

³⁸ Dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji.

2.4.2. *Czy handlowcy mogą oferować różne środki płatnicze w różnych sklepach internetowych? Czy handlowiec może przykładowo akceptować karty kredytowe i debetowe we włoskim sklepie internetowym, ale tylko karty kredytowe w belgijskim sklepie internetowym?*

Handlowcy mają co do zasady swobodę decydowania o warunkach, na jakich oferują towary lub usługi, w tym o środkach płatności, jakie akceptują na swoich stronach internetowych. Z tego względu mogą oni zdecydować się na oferowanie zróżnicowanych warunków na szeregu swoich stron internetowych. Jeżeli akceptują jednak określone środki płatnicze na konkretnej stronie internetowej, powinni również akceptować te środki w odniesieniu do konsumentów spoza danego państwa członkowskiego, do którego skierowana jest konkretna strona internetowa.

2.4.3. *Czy zasada niedyskryminacji ze względów związanych z płatnością obejmuje płatności dokonywane na podstawie faktury?*

Tak, w zakresie, w jakim środki płatnicze akceptowane do rozliczenia faktury są objęte zakresem stosowania art. 5 rozporządzenia, zwłaszcza w przypadku gdy płatność następuje za pomocą polecenia przelewu, polecenia zapłaty lub instrumentu płatniczego opartego na karcie. Pozostaje to jednak bez uszczerbku dla ograniczeń w zakresie dostaw (na przykład w przypadku bezpośredniej płatności faktury przewoźnikowi) lub możliwości wstrzymania dostawy towarów lub świadczenia usługi, dopóki handlowiec nie otrzyma potwierdzenia, że transakcja płatnicza została prawidłowo zainicjowana (zob. pytanie 2.4.7).

Przykład: Handlowiec sprzedający urządzenia elektroniczne oferuje możliwość płatności na podstawie faktury, za pomocą polecenia przelewu lub polecenia zapłaty, oraz dostarcza towar jedynie do Austrii i Niemiec. Handlowiec nie może odmówić zaakceptowania płatności faktury z francuskiego rachunku bankowego lub od obywatela Francji. Nie wymaga to jednak od handlowca dostarczenia urządzenia (i w konsekwencji zaakceptowania rozliczenia faktury w momencie dostawy) we Francji, jeżeli nie przewidują tego ogólne warunki handlowca.

2.4.4. *Czy handlowcy będą musieli akceptować wszystkie krajowe karty debetowe z innych państw członkowskich UE?*

Nie. Rozporządzenie stanowi, że handlowcy nie mogą stosować dyskryminacji na przykład ze względu na państwo członkowskie, w którym wydano kartę kredytową lub debetową, lecz jedynie ze względu na konkretną markę płatniczą i kategorię, które akceptują jako metodę płatności.

W praktyce oznacza to, że handlowcy akceptujący karty debetowe określonej marki nie są zobowiązani do akceptowania kart kredytowych tej samej marki lub kart debetowych innych marek. Oznacza to również, że handlowiec nie jest zobowiązany do akceptowania biznesowych kart kredytowych danej marki, jeżeli akceptuje jedynie konsumenckie karty kredytowe tej marki. Oznacza to jednak, że jeżeli handlowiec akceptuje karty kredytowe danej marki wydane w jednym państwie członkowskim, musi on akceptować ten sam rodzaj karty kredytowej tej samej marki wydanej w innym państwie członkowskim.

Przykład: Rumuński handlowiec akceptował karty debetowe danej marki wyłącznie wówczas, gdy zostały wydane w Rumunii, oraz odmawiał zaakceptowania płatności dokonywanych za pomocą karty debetowej tej samej marki wydanej w innym państwie członkowskim. Takie

postępowanie jest obecnie zakazane na mocy rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego. Jeżeli ogólna polityka handlowca przewiduje brak akceptowania kart kredytowych tej marki, niezależnie od miejsca ich wydania, polityka ta może być nadal stosowana.

2.4.5. *Czy handlowcy oferujący klientom własne instrumenty kredytowe (w przeciwieństwie do kart kredytowych oferowanych przez osoby trzecie), aby umożliwić im zakup produktów na swojej stronie internetowej, są zobowiązani do oferowania tych instrumentów klientom ze wszystkich państw członkowskich?*

Art. 5 rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego ma zastosowanie do transakcji dokonywanych za pomocą polecenia przelewu, polecenia zapłaty lub instrumentu płatniczego opartego na karcie. Innymi słowy art. 5 dotyczy dokonania płatności, a nie udzielenia kredytu. Udzielenie kredytu stanowi usługę finansową, a usługi finansowe (podobnie jak wszystkie inne usługi wyłączone z zakresu dyrektywy usługowej) są wyłączone z zakresu stosowania rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego na podstawie art. 1 ust. 3. W motywie 8 rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego wyjaśniono dalej, że dostęp do detalicznych usług finansowych powinien być wyłączony z zakresu jego stosowania. W związku z tym handlowiec nie jest zobowiązany do oferowania instrumentów kredytowych klientom ze wszystkich państw członkowskich.

2.4.6. *Czy handlowcy są zobowiązani do zawierania umów z dostawcami świadczącymi usługi inicjowania płatności obejmujących wszystkie banki w Europie?*

Nie. Handlowiec korzystający z usług inicjowania płatności zdefiniowanych w drugiej dyrektywie w sprawie usług płatniczych³⁹ nie jest zobowiązany do zaakceptowania płatności oznaczającej konieczność zawarcia nowej lub zmienionej umowy z dostawcą świadczącym usługi inicjowania płatności, tj. dostawcą umożliwiającym inicjowanie zlecenia płatniczego na wniosek użytkownika usług płatniczych w odniesieniu do rachunku płatniczego prowadzonego u innego dostawcy usług płatniczych.

2.4.7. *Czy handlowcy są uprawnieni do wstrzymania dostawy towarów lub świadczenia usługi na rzecz klientów z innego państwa członkowskiego do czasu dokonania płatności?*

Tak. Rozporządzenie stanowi, że zakaz dyskryminacji ze względów związanych z płatnością nie uniemożliwia handlowcom takiego postępowania, lecz jest ono dopuszczalne tylko wtedy, gdy jest to uzasadnione obiektywnymi powodami, tj. gdy handlowiec nie dysponuje innymi środkami ograniczającymi ryzyko niewykonania zobowiązania przez klienta.

Przykład: Handlowiec regularnie sprawdza zdolność kredytową swoich klientów w oparciu o systemy oceny kredytowej. Klient – przykładowo ze względu na miejsce zamieszkania – nie jest objęty takimi systemami; w takim przypadku handlowiec może wstrzymać dostawę

³⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE.

towaru i zaczekać, dopóki nie otrzyma od swojego banku potwierdzenia, że polecenie przelewu zostało wykonane, lub – w przypadku polecenia zapłaty – zwrócić się o wpłatę zaliczki przy użyciu polecenia przelewu przed wysłaniem towaru.

2.4.8. Czy rozporządzenie dotyczy płatności gotówką?

Nie. Przepis dotyczący niedyskryminacji ze względów związanych z płatnością nie obejmuje płatności gotówką.

2.4.9. Czy rozporządzenie harmonizuje opłaty za korzystanie z kart kredytowych?

Nie. Rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego nie harmonizuje tych opłat. Przewiduje ono zasadę niedyskryminacji, określając jednocześnie, że w niektórych przypadkach handlowiec może żądać opłat za korzystanie z instrumentów płatniczych opartych na karcie, w przypadku których opłaty interchange nie zostały uregulowane. Opłaty te nie mogą jednak przekraczać kosztów bezpośrednich ponoszonych przez handlowca z tytułu korzystania z instrumentu płatniczego.

2.5. Porozumienia dotyczące sprzedaży pasywnej (art. 6)

2.5.1. Czy handlowcy będą mogli inaczej traktować klientów z innych państw członkowskich, na przykład odmawiając dostępu do swoich towarów lub usług, jeżeli wymagają tego ustalenia umowne z dostawcami?

Dostawca nie może umownie zakazać handlowcowi odpowiadania na zamówienia klientów, o które nie zabiegał, co oznacza, że nie może uniemożliwiać mu tzw. „sprzedaży pasywnej” w określonych sytuacjach objętych rozporządzeniem. Tego rodzaju wymogi umowne tracą automatycznie ważność w zakresie, w jakim wchodzą w zakres stosowania rozporządzenia. W praktyce oznacza to, że handlowcy powinni mieć swobodę obsługi wszystkich klientów, niezależnie od ich przynależności państwowej lub miejsca zamieszkania.

Przykład: Francuski dostawca nie może zakazać hiszpańskiemu handlowcowi obsługi francuskich klientów, którzy za pośrednictwem wyszukiwarki internetowej znaleźli hiszpańską stronę internetową handlowca i są skłonni dokonać zakupu za pośrednictwem tej hiszpańskiej strony internetowej.

Rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego pozostaje jednak bez wpływu na porozumienia ograniczające sprzedaż aktywną w rozumieniu rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych stosowanych do porozumień wertykalnych⁴⁰. „Sprzedaż aktywna” oznacza nawiązywanie kontaktów z poszczególnymi klientami poprzez – na przykład – bezpośrednie listy lub wizyty lub aktywne kontakty z konkretną grupą klientów lub klientami na konkretnym terytorium za pośrednictwem reklam w mediach, w internecie lub innych promocji specjalnie ukierunkowanych na tę grupę klientów lub na klientów na tym terenie⁴¹.

⁴⁰ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 330/2010 z dnia 20 kwietnia 2010 r. w sprawie stosowania art. 101 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do kategorii porozumień wertykalnych i praktyk uzgodnionych.

⁴¹ Zob. pkt 51 wytycznych w sprawie ograniczeń wertykalnych (2010/C 130/01).

Takie ograniczenie mogłoby jednak być niezgodne z prawem w świetle unijnych reguł konkurencji⁴².

2.5.2. Czy dostawcy mogą zakazać handlowcom prowadzenia reklamy poza przydzielonym im terytorium?

Rozporządzenie nie ma wpływu na ograniczenie tzw. „sprzedaży aktywnej”, tj. aktywnego nawiązywania kontaktów z poszczególnymi klientami i ukierunkowania na nich ofert (zob. pytanie 2.5.1.).

Taka sprzedaż aktywna może w szczególnych okolicznościach podlegać ograniczeniom w przypadku tzw. porozumień o wyłącznej dystrybucji na podstawie reguł konkurencji (w szczególności rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych stosowanych do porozumień wertykalnych⁴³).

2.5.3. Czy dostawcy mogą zakazać handlowcom dostarczania produktów poza przydzielonym im terytorium?

W zakresie, w jakim taka forma zakazu nie stanowi ograniczenia sprzedaży pasywnej na podstawie art. 6 ust. 2 rozporządzenia, legalność takich ograniczeń należy ustalić w oparciu o reguły konkurencji, a nie na podstawie rozporządzenia.

2.5.4. Czy dostawcy mogą wymagać od handlowców, aby zakazali klientom spoza ich terytorium dostępu do ich stron internetowych?

Handlowcy nie mogą podejmować działań sprzecznych z rozporządzeniem, wynikających ze zobowiązań podjętych w ramach umów dostawy. Tego rodzaju wymogi umowne tracą automatycznie ważność na podstawie rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego.

2.5.5. Art. 6 ma zastosowanie od dnia 23 marca 2020 r. do porozumień zawartych przed dniem 2 marca 2018 r. i zgodnych z odpowiednimi przepisami unijnymi i przepisami krajowego prawa konkurencji. Jeżeli porozumienie nie jest jednak zgodne z przepisami prawa konkurencji, to czy egzekwowane będą zarówno reguły konkurencji, jak i przepisy rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego, czy też jedno z powyższych będzie miało pierwszeństwo przed drugim?

Opóźnienie stosowania art. 6 gwarantuje, że przedsiębiorstwa mają wystarczająco dużo czasu na dostosowanie swoich porozumień dystrybucyjnych. Jeżeli kwestia legalności ograniczenia sprzedaży pasywnej zostanie podniesiona w ramach skargi konsumenta na podstawie rozporządzenia, wyznaczony organ odpowiedzialny za egzekwowanie przepisów rozporządzenia dokona oceny legalności ograniczeń sprzedaży pasywnej na podstawie prawa konkurencji w ramach egzekwowania przepisów rozporządzenia.

⁴² Oprócz art. 101 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zob. również rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych stosowanych do porozumień wertykalnych oraz odnośne wytyczne w sprawie ograniczeń wertykalnych.

⁴³ Zob. w szczególności rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych stosowanych do porozumień wertykalnych oraz odnośne wytyczne w sprawie ograniczeń wertykalnych dostępne na stronie [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52010XC0519\(04\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52010XC0519(04)&from=EN)

Tak jak poprzednio organ ochrony konkurencji może również badać legalność ograniczeń sprzedaży pasywnej na podstawie reguł konkurencji lub może zostać ona poddana ocenie w trybie postępowania sądowego. W praktyce przepisy dotyczące konkurencji i ochrony konsumenta są często egzekwowane przez te same organy krajowe przy zastosowaniu różnych procedur.

3. Egzekwowanie przepisów rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego przez państwa członkowskie

Celem niniejszej sekcji jest przede wszystkim wyjaśnienie kwestii związanych z egzekwowaniem przepisów rozporządzenia. Jest ona skierowana zarówno do organów państw członkowskich, jak i handlowców oraz konsumentów.

3.1. W jaki sposób egzekwowane będą przepisy rozporządzenia?

Zgodnie z art. 7 rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego państwa członkowskie muszą wyznaczyć co najmniej jeden organ odpowiedzialny za właściwe i skuteczne egzekwowanie przepisów rozporządzenia. Powinny to uczynić do dnia rozpoczęcia stosowania rozporządzenia (tj. do dnia 3 grudnia 2018 r.).

Właściwe i skuteczne egzekwowanie przepisów rozporządzenia może wymagać podjęcia szeregu kroków, w szczególności wyznaczenia organów, o których mowa w art. 7 ust. 1, oraz ustanowienia przepisów określających środki stosowane w przypadku naruszenia przepisów, w szczególności kary, zgodnie z art. 7 ust. 2 rozporządzenia. W tym ostatnim przypadku rozporządzenie nakłada obowiązek stosowania środków, które są nie tylko skuteczne, ale również proporcjonalne i odstraszające. Ten ostatni wymóg wskazuje w szczególności na to, że państwa członkowskie powinny w miarę możliwości i w stosownych przypadkach dążyć do zapobiegania naruszeniom. To, co jest możliwe i właściwe, należy określić przede wszystkim w świetle okoliczności danej sprawy (naruszenie indywidualne lub masowe, strony internetowe, sprzedaż, relacje między przedsiębiorstwami a konsumentami lub między przedsiębiorstwami, włączenie do sieci współpracy w zakresie ochrony konsumenta lub brak takiego włączenia itp.) zgodnie ze szczegółowymi przepisami danego państwa członkowskiego.

W tym względzie w motywie 35 rozporządzenia wyjaśniono, że każdy organ powinien mieć uprawnienia niezbędne do nakazania handlowcom przestrzegania jego przepisów. Samo rozporządzenie nie zawiera szczegółowych przepisów dotyczących uprawnień lub środków prawnych, które należy udostępnić (nakazy administracyjne lub sądowe, odszkodowania, sankcje karne lub kary administracyjne, kary ryczałtowe). Zasady te reguluje prawo krajowe państw członkowskich. Jeżeli dana kwestia wchodzi jednak w zakres rozporządzenia w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów, rozporządzenie to przewiduje minimalne uprawnienia właściwego organu krajowego niezbędne do nakazania zaprzestania naruszeń. Na podstawie nowego rozporządzenia w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów, które będzie stosowane od dnia 17 stycznia 2020 r., organom krajowym przysługiwać będą dodatkowe minimalne uprawnienia w sprawach transgranicznych, takie jak uprawnienia do nakładania kar.

Rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego znajduje się również w wykazie aktów objętych dyrektywą w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk⁴⁴, która pomaga upoważnionym podmiotom wystąpić z powództwem o zaprzestanie szkodliwych praktyk w imieniu poszkodowanych konsumentów, w przypadku gdy mogło dojść do naruszenia ich zbiorowych interesów. Zostało ono również uwzględnione we wniosku dotyczącym dyrektywy w sprawie powództw przedstawicielskich w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów⁴⁵, która ma zmienić i uchylić dyrektywę w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk oraz pomóc takim upoważnionym podmiotom zarówno występować z powództwem o zaprzestanie szkodliwych praktyk, jak i dochodzić roszczeń.

Ponadto, jeżeli chodzi o stosunki między handlowcami a konsumentami, egzekwowaniu przepisów służy włączenie rozporządzenia do załącznika do rozporządzenia w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów⁴⁶. Przyznaje ono właściwym organom państw członkowskich uprawnienia i narzędzia niezbędne do zapewnienia właściwego egzekwowania prawa Unii w zakresie ochrony konsumentów. Ramy egzekwowania przepisów rozporządzenia w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów obejmują naruszenia, które miały, mają lub mogą mieć miejsce, a tym samym szkodzą zbiorowym interesom konsumentów.

3.2. Które sądy są właściwe do orzekania w sporach na podstawie tego rozporządzenia?

Rozporządzenie nie zawiera przepisów dotyczących jurysdykcji krajowej. Kwestię tę reguluje rozporządzenie Bruksela I, które stanowi, że w sprawach związanych z umową zawartą między konsumentem a osobą prowadzącą działalność zawodową w państwie członkowskim konsumenta lub kierującą swoją działalność do tego państwa członkowskiego, konsument może wytoczyć powództwo przeciwko handlowcowi przed sądami państwa członkowskiego, w którym konsument ma miejsce zamieszkania, podczas gdy powództwo przeciwko konsumentowi można wytoczyć tylko przed tymi sądami. W przypadku gdy handlowiec nie prowadzi działalności zawodowej w państwie członkowskim konsumenta lub nie kieruje swojej działalności do tego państwa członkowskiego, a konsument inicjuje zakup, zastosowanie mają ogólne przepisy rozporządzenia Bruksela I; oznacza to, że każda ze stron może pozwać drugą stronę w państwie członkowskim, w którym druga strona ma miejsce zamieszkania, lub w sprawach dotyczących umowy – przed sądy miejsca wykonania danego zobowiązania (w przypadku sprzedaży rzeczy ruchomych – w miejscu, w którym rzeczy te zostały albo miały zostać dostarczone).

⁴⁴ Art. 10 rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego zmienił załącznik I do dyrektywy 2009/22/WE.

⁴⁵ Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie powództw przedstawicielskich w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów i uchylającej dyrektywę 2009/22/WE, COM(2018) 184 final, pkt 58 załącznika I.

⁴⁶ Obecnie obowiązujące rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów („rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów”), zmienione i zastępowane od dnia 17 stycznia 2020 r. rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2394 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 2006/2004.

3.3. *Na jakiej podstawie w sytuacji transgranicznej ustala się, które państwo członkowskie jest odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów? Czy zależy to od miejsca prowadzenia działalności przez handlowca lub lokalizacji klienta?*

Rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego nie odnosi się wyraźnie do kwestii tego, które państwo członkowskie ponosi odpowiedzialność za transgraniczne naruszenie przepisów rozporządzenia.

Poza wymogami wynikającymi z zasady lojalnej współpracy (art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej) rozdział VI dyrektywy usługowej zawiera jednak pewne ogólne zobowiązania dotyczące współpracy⁴⁷. Ponadto w prawodawstwie dotyczącym współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów⁴⁸ przewidziano szczegółowe przepisy dotyczące egzekwowania przez organy państw członkowskich naruszeń transgranicznych, w przypadku gdy dotyczą one naruszeń wewnątrzunijnych, które wywierają szkodliwy wpływ na zbiorowe interesy konsumentów zamieszkujących w państwie członkowskim innym niż to, w którym miało miejsce działanie i zaniechanie lub w którym dostawca prowadzi działalność, bądź w przypadku powszechnych naruszeń.

Jeżeli na przykład konsument prowadzi działalność w państwie członkowskim innym niż państwo, w którym działalność prowadzi handlowiec, konsument może zwrócić się do organu w swoim państwie. Organ ten będzie mógł zwrócić się o pomoc do swoich odpowiedników w innym odpowiednim państwie członkowskim. Dzięki powyższym ramom organy krajowe mogą współpracować zarówno w zakresie badania sprawy (np. identyfikacji handlowca), jak i egzekwowania środków (np. nakładania grzywien, ograniczania dostępu do stron internetowych itp.).

3.4. *W jaki sposób należy egzekwować te przepisy w odniesieniu do handlowców prowadzących działalność w państwach niebędących członkami UE?*

Rozporządzenie nie zawiera żadnych szczególnych zasad egzekwowania przepisów w odniesieniu do handlowców prowadzących działalność poza UE. W zależności od okoliczności sprawy, takich jak istnienie międzynarodowych porozumień z odnośnymi państwami niebędącymi członkami UE bądź obecność aktywów lub przedstawicieli handlowca w UE, właściwy organ egzekwowania prawa w państwie członkowskim (lub państwach członkowskich), w którym (lub w których) ma miejsce naruszenie, może zastosować środki w celu zapewnienia, aby handlowcy prowadzący działalność w państwach niebędących członkami UE przestrzegali przepisów rozporządzenia. Podobnie konsumenci lub przedsiębiorstwa dotknięte skutkami nieprzestrzegania przepisów mogą samodzielnie starać się dochodzić swoich praw wynikających z rozporządzenia przed właściwymi sądami

⁴⁷ W szczególności przewidziano podstawowe zobowiązanie państw członkowskich do sprawowania nadzoru nad usługodawcami prowadzącymi w nich działalność oraz do prowadzenia weryfikacji, kontroli i dochodzeń na wniosek innego państwa członkowskiego, a także do wyznaczenia punktów łącznikowych w celu uproszczenia współpracy administracyjnej.

⁴⁸ Obecnie obowiązujące rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów („rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów”), zmienione i zastępowane od dnia 17 stycznia 2020 r. rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2394 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 2006/2004.

również w odniesieniu do handlowców z państw niebędących członkami UE (zob. również sekcja 4.2). Jeśli chodzi o umowy zawierane z konsumentami, przepisy zabezpieczające rozporządzenia Bruksela I, które umożliwiają konsumentom pozywanie handlowców w państwie członkowskim, w którym konsument ma miejsce zamieszkania, mogą mieć zastosowanie niezależnie od miejsca zamieszkania handlowca, tj. również w odniesieniu do handlowców mających miejsce zamieszkania w państwach niebędących członkami UE.

3.5. Czy klienci będą mieli prawo do kierowania naruszeń do organów egzekwowania prawa?

Klienci będą mieli prawo do kierowania domniemanych naruszeń rozporządzenia do organów egzekwowania prawa wyznaczonych przez państwa członkowskie, jeżeli przewidują to przepisy mające zastosowanie do funkcjonowania tych organów.

3.6. Czy nie istnieje ryzyko dwukrotnego ukarania handlowca za to samo naruszenie? W jaki sposób można temu zaradzić?

Oprócz ogólnych obowiązków państw członkowskich wynikających z zasady lojalnej współpracy oraz obowiązków dotyczących współpracy przewidzianych w rozdziale VI dyrektywy usługowej, w przypadku gdy w grę wchodzi stosunki między przedsiębiorstwami a konsumentami, rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów, które odpowiednio zmieniono (rozporządzenie (UE) 2017/2394) w celu jego zastosowania do rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego, przewiduje obszerny wykaz środków mających na celu umożliwienie organom ds. współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów zapobiegania naruszeniom w całej UE i zajmowania się takimi naruszeniami (naruszeniami wewnętrznymi, naruszeniami powszechnymi lub naruszeniami powszechnymi o wymiarze unijnym), w tym naruszeniami rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego. Obejmują one mechanizmy wzajemnej pomocy (wnioski o przeprowadzenie dochodzenia lub o egzekwowanie prawa), skoordynowane działania w przypadku naruszeń powszechnych lub naruszeń powszechnych o wymiarze unijnym oraz unijny mechanizm ostrzegania i nadzoru. Skuteczna koordynacja między organami w ramach sieci współpracy w zakresie ochrony konsumenta powinna zapobiec podwójnemu karaniu handlowców za to samo działanie.

3.7. Czy można powołać sądy na organy egzekwowania prawa?

W rozporządzeniu wyjaśniono, że organami egzekwowania prawa mogą być sądy lub organy administracyjne. Z punktu widzenia rozporządzenia ważne jest wyznaczenie i nadanie wyznaczonym organom uprawnień w taki sposób, aby zapewnić właściwe i skuteczne egzekwowanie przepisów.

3.8. Na jakie sankcje lub kary narażeni są handlowcy, jeżeli nie przestrzegają przepisów rozporządzenia?

Do każdego państwa członkowskiego należy zapewnienie możliwości podjęcia skutecznych, proporcjonalnych i odstraszących środków przeciwko handlowcom naruszającym przepisy rozporządzenia. Państwa członkowskie są zobowiązane do poinformowania o swoich środkach Komisji, która musi następnie podać je do wiadomości publicznej na swojej stronie internetowej.

3.9. *W jaki sposób państwa członkowskie mogą poinformować Komisję o środkach zgodnie z art. 7 ust. 3?*

Jeżeli chodzi o obowiązek powiadamiania wynikający z art. 7 ust. 3 rozporządzenia, państwa członkowskie mają co do zasady swobodę wyboru sposobu informowania Komisji o wymaganych środkach. Jedną z możliwości mogłoby być stosowanie przez państwa członkowskie tego samego systemu powiadamiania co na podstawie rozporządzenia w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów, tj. powiadomień kierowanych do Komisji za pośrednictwem stałych przedstawicielstw każdego państwa członkowskiego.

3.10. *Czy w przypadku nieprzestrzegania art. 6 niniejszego rozporządzenia konieczne są szczególne sankcje?*

Do wdrożenia przepisów art. 6 nie są potrzebne żadne szczególne sankcje. Sankcja przewidziana w art. 6 polega na tym, że odpowiednie postanowienia porozumień naruszających art. 6 są nieważne z mocy prawa i dlatego nie mogą być egzekwowane.

3.11. *Czy istnieje jakakolwiek pomoc dla konsumentów w przypadku sporów z handlowcami?*

Tak. Zgodnie z art. 8 rozporządzenia każde państwo członkowskie jest zobowiązane do wyznaczenia organu lub organów odpowiedzialnych za udzielanie konsumentom pomocy w przypadku sporu z handlowcem wynikającego ze stosowania rozporządzenia. Taka pomoc mogłaby polegać na wyjaśnieniu praw konsumentów, udzieleniu im pomocy w rozstrzygnięciu sporu z handlowcem mającym siedzibę w innym państwie członkowskim lub informowaniu konsumentów, z kim powinni się skontaktować lub jaki sposób postępowania obrać, jeżeli sam organ ochrony konsumentów nie może udzielić pomocy.

3.12. *Z czym wiąże się praktyczna pomoc dla konsumentów przewidziana w art. 8?*

W rozporządzeniu nie określono potencjalnych elementów, które powinna obejmować praktyczna pomoc określona w art. 8. Przedmiotowy artykuł opiera się jednak na istniejącej pomocy przewidzianej w art. 21 dyrektywy 2006/123/WE. Zgodnie z tym artykułem pomoc dla usługobiorców obejmuje (i) zapewnienie informacji na temat mających zastosowanie wymogów; (ii) zapewnienie informacji na temat dostępnych środków prawnych; oraz (iii) zapewnienie wzajemnej pomocy z innymi organami w innych państwach członkowskich w celu przekazania wyżej wymienionych informacji.

3.13. *Czy pomoc dla organów ochrony konsumentów wyznaczonych przez każde Państwo Członkowskie może stanowić pomoc dla „klientów” w rozumieniu art. 2 ust. 13?*

Art. 8 rozporządzenia nosi tytuł „Pomoc dla konsumentów”. Oznacza to, że państwa członkowskie są zobowiązane do wyznaczenia organu odpowiedzialnego za udzielanie pomocy konsumentom. Nie uniemożliwia to jednak państwom członkowskim udzielania takiej pomocy również przedsiębiorstwom działającym jako „klienci” w rozumieniu rozporządzenia.

3.14. Kiedy nowe przepisy wchodzi w życie i od jakiej daty będą miały zastosowanie?

Rozporządzenie weszło w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, czyli 22 marca 2018 r. Będzie ono stosowane od dnia 3 grudnia 2018 r. (9 miesięcy po dacie jego publikacji).

Art. 6 rozporządzenia odnoszący się do porozumień dotyczących sprzedaży pasywnej stosuje się jednak od późniejszej daty, tj. 23 marca 2020 r. (24 miesiące po dacie wejścia w życie), w odniesieniu do postanowień porozumień zawartych przed dniem 2 marca 2018 r. i zgodnych z odpowiednimi unijnymi i krajowymi przepisami prawa konkurencji.

4. Kwestie poza zakresem rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego – ramy handlu elektronicznego

Rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego oraz zakres przewidzianych w nim bezpośrednio stosowanych zakazów dyskryminacji uwzględniają unijne akty prawne w różnych innych dziedzinach, które mogą mieć znaczenie dla handlu elektronicznego. Niniejsza sekcja zawiera dodatkowe informacje na temat kwestii, które wprawdzie nie są regulowane rozporządzeniem w sprawie blokowania geograficznego, ale są ściśle związane z jego stosowaniem.

4.1. Dostawy transgraniczne

Jak wspomniano powyżej (pytanie 2.3.1), rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego samo w sobie nie nakłada na handlowców obowiązku dostarczania towarów za granicę. Wybór w kwestii oferowania klientom dostawy transgranicznej w niektórych lub we wszystkich państwach członkowskich pozostaje co do zasady wolnym wyborem handlowym przedsiębiorcy; kwestię tę należy jednak jasno określić w warunkach mających zastosowanie do danego zakupu.

4.1.1. Dostępność i cena

Wielu operatorów świadczących usługi doręczania paczek oferuje obecnie transgraniczne usługi doręczania paczek detalistom internetowym, przedsiębiorstwom i osobom fizycznym, a niektórzy oferują również specjalne rozwiązania w zakresie zwrotów. Przykładami operatorów świadczących transgraniczne usługi doręczania paczek są krajowi operatorzy pocztowi (operatorzy świadczący usługę powszechną), firmy kurierskie, integratorzy, międzynarodowe firmy zbierające pocztę od różnych użytkowników, pośrednicy (tacy jak pośrednicy w przesyłaniu paczek i platformy zarządzania dostawami), jak również niektórzy detaliści internetowi i platformy oferujące własne usługi doręczania.

Ponadto w ostatnich latach Komisja podjęła szereg inicjatyw mających na celu poprawę dostępności, jakości i przystępności cenowej transgranicznych usług dostawy w Europie. Obejmują one rozporządzenie (UE) 2018/644 w sprawie transgranicznych usług doręczania paczek, którego celem jest zwiększenie przejrzystości cen płaconych przez detalistów internetowych i konsumentów za podstawowe usługi, takie jak usługi identyfikacji i śledzenia w odniesieniu do poszczególnych przesyłek.

Na podstawie niniejszego rozporządzenia, począwszy od 2019 r., Komisja będzie publikować na stronie internetowej niektóre stawki opłat za usługi doręczania paczek, tak aby konsumenci i detaliści internetowi mogli łatwo porównywać stawki opłat za usługi krajowe

i transgraniczne między państwami członkowskimi oraz między dostawcami. Na stronie internetowej wyróżniane będą najwyższe stawki opłat, aby zachęcić konsumentów i małe sklepy internetowe do szukania lepszych rozwiązań, a krajowe organy regulacyjne będą zobowiązane do dokonywania oceny niektórych stawek opłat, które wydają się nieracjonalnie wysokie. Wzmoczony zostanie również nadzór regulacyjny nad rosnącą liczbą operatorów świadczących usługi doręczania paczek. Ponadto Komisja wsparła również proces tworzenia informacyjnej strony internetowej dla detalistów internetowych w ramach programu COSME⁴⁹, a Europejski Komitet Normalizacyjny opracował etykietę, z której mogą korzystać wszyscy operatorzy świadczący usługi doręczania paczek oraz pracuje nad sposobem pomiaru czasu przebiegu paczek transgranicznych. Wreszcie europejskie stowarzyszenia detalistów internetowych opracowały znaki zaufania, aby dać konsumentom większą pewność przy dokonywaniu zakupów transgranicznych.

Rozwój transgranicznych usług doręczania paczek w handlu elektronicznym jest przedmiotem prowadzonego na zlecenie służb Komisji badania, które obejmuje kompleksowe badania ankietowe przeprowadzane wśród detalistów internetowych i konsumentów w całej UE. W ramach sprawozdania z oceny i wdrażania rozporządzenia w sprawie transgranicznych usług doręczania paczek przeprowadzony zostanie przegląd inicjatywy na rzecz pełnego urzeczywistnienia jednolitego rynku dla usług doręczania paczek w 2020 r., w tym ochrony konsumentów i opracowania norm.

4.1.2. Dostawa transgraniczna organizowana przez klienta

Jeżeli dostawa transgraniczna nie jest zapewniana przez handlowca, klienci mogą zorganizować ją samodzielnie. W tym względzie istnieją już w sektorze usług doręczania paczek pewne modele działalności gospodarczej, w ramach których zapewnia się odbiór i dostawę w innych państwach członkowskich. Na przykład operatorzy przesyłek ekspresowych i kurierskich mogą odebrać przesyłkę bezpośrednio od nadawcy/handlowca, w związku z czym nadawca/handlowiec nie będzie musiał składać przesyłki na poczcie lub w innej placówce. Można sobie również wyobrazić taką ewolucję usług spedycyjnych, która umożliwiłaby zaspokojenie zapotrzebowania konsumenta na takie usługi.

Sam transport nie zalicza się jednak do usług pocztowych. Ponadto, chociaż usługi przedstawiające wartość dodaną zaliczają się do usług pocztowych⁵⁰, to jednak w rzeczywistości różnią się one z natury od powszechnych usług pocztowych i w związku z tym nie podlegają obowiązkowi nieodłącznie związanym z usługami wchodzącymi w zakres obowiązku świadczenia usługi powszechnej (takim jak przystępność cenowa) zgodnie z dyrektywą 97/67/WE (zmienioną dyrektywami 2002/39/WE i 2008/6/WE).

W przypadku gdy klienci zamierzają zakupić towary za granicą i korzystają z usług dostawy lub spedycji do swoich państw członkowskich zapewnianych przez osobę trzecią, w świetle istniejących ram regulacyjnych UE może zaistnieć konieczność uwzględnienia przez handlowców i klientów następujących elementów:

⁴⁹ <http://deliverineurope.eu/>

⁵⁰ Usługi spedycyjne zaliczają się do usług pocztowych tylko wtedy, gdy oprócz świadczenia usług przewozu przesyłek pocztowych, obejmują co najmniej jedną z pozostałych usług określonych w art. 2 ust. 1 dyrektywy w sprawie usług pocztowych; por. sprawa C-259/16, pkt 34.

- *Przejście ryzyka:* W odniesieniu do przejścia ryzyka związanego z dostarczeniem towarów sprzedawanych na podstawie rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego art. 20 dyrektywy w sprawie praw konsumentów stanowi, że konsument ponosi ryzyko utraty lub uszkodzenia towarów z chwilą ich dostarczenia przewoźnikowi, jeżeli konsument zlecił temu przewoźnikowi transport towarów, a handlowiec nie zaproponował wyboru tego konkretnego przewoźnika.
- *Okres, w którym przysługuje prawo do odstąpienia od umowy:* W art. 9 dyrektywy w sprawie praw konsumentów wskazano okres na wykonanie prawa do odstąpienia od umowy, tj. termin odstąpienia od umowy upływa po 14 dniach od dnia, w którym konsument lub inna osoba wskazana przez konsumenta, inna niż przewoźnik, wejdzie w fizyczne posiadanie towarów. W związku z tym przekazanie towarów przewoźnikowi, nawet jeśli zostało zlecone przez konsumenta w ramach sprzedaży na podstawie rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego, nie powoduje jeszcze rozpoczęcia biegu 14-dniowego okresu na odstąpienie od umowy.
- *Konsekwencje dotyczące obowiązków w zakresie podatku VAT dla dostawcy/handlowca prowadzącego transgraniczną sprzedaż towarów:* Zob. poniższa sekcja dotycząca przepisów w zakresie VAT.

4.1.3. Transgraniczna dostawa towarów i przepisy dotyczące VAT

W odniesieniu do VAT⁵¹ zapewnienie transgranicznej dostawy w przypadku sprzedaży towarów może w niektórych przypadkach nadal wymagać rejestracji do celów podatku VAT w państwie członkowskim dostawy w celu zapewnienia zgodności z przepisami dotyczącymi VAT w tym państwie.

Transgraniczna sprzedaż towarów konsumentom jest zwykle opodatkowana w państwie członkowskim, w którym znajduje się konsument końcowy. Oznacza to, że dostawca, który przewozi towary, powinien zarejestrować się do celów podatku VAT w kraju, w którym kończy się transport towarów do konsumenta końcowego, jeżeli w państwie członkowskim konsumenta końcowego przekroczony zostanie próg dla sprzedaży towarów na odległość⁵².

Z dniem 1 stycznia 2021 r. zniesione zostaną obecne progi dotyczące sprzedaży na odległość w poszczególnych państwach członkowskich. Wprowadzony zostanie ogólnounijny próg w wysokości 10 000 euro, który będzie miał zastosowanie do wewnątrzunijnej sprzedaży na odległość towarów i usług telekomunikacyjnych, nadawczych i usług świadczonych drogą elektroniczną.

W przypadku przywozu towarów do UE z państwa trzeciego przysługuje zwolnienie z VAT, jeżeli ich wartość jest niższa niż 22 euro. Od 2021 r. zwolnienie to zostanie zniesione, a wszystkie przywozy będą obciążone podatkiem VAT. Pozwoli to wyeliminować niekorzystną sytuację konkurencyjną, która obecnie występuje w przypadku dostawców mających siedzibę w UE.

Wreszcie mały punkt kompleksowej obsługi (MOSS), obecnie dostępny wyłącznie dla usług telekomunikacyjnych, nadawczych i usług świadczonych drogą elektroniczną (zob. także sekcja 4.3), zostanie z dniem 1 stycznia 2021 r. rozszerzony i stanie się punktem

⁵¹ Aby zapoznać się z kompleksowym wykazem praw i obowiązków związanych z rozliczaniem podatku VAT, dostawcy/handlowcy powinni zapoznać się z odnośnymi przepisami i regulacjami, zob. także https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat_en

⁵² Próg ten wynosi 100 000 lub 35 000 euro w zależności od wyboru dokonanego przez państwo członkowskie, w którym kończy się transport towarów.

kompleksowej obsługi w zakresie VAT. Będzie on zatem dostępny również dla dostawców towarów i usług innych niż transgraniczne usługi telekomunikacyjne, nadawcze i usługi świadczone drogą elektroniczną na rzecz konsumentów końcowych w UE, a także na potrzeby przywozu przesyłek o niskiej wartości wysyłanych z państw trzecich do konsumentów w UE. W przypadku tych ostatnich VAT mógłby być płacony z góry przy zakupie online oraz deklarowany i płacony miesięcznie przez dostawcę lub pośrednika mającego siedzibę w UE, jeżeli taki dostawca/pośrednik zdecyduje się na korzystanie z punktu kompleksowej obsługi. W takich sytuacjach przywóz omawianych towarów będzie zwolniony z VAT w celu uniknięcia podwójnego opodatkowania.

Obowiązki w zakresie VAT dotyczące dostawcy/handlowca prowadzącego transgraniczną sprzedaż towarów na rzecz klientów zależą również od osoby, która bezpośrednio lub pośrednio organizuje transport do klienta. Zatem jeżeli klient samodzielnie przewozi towary lub gdy klient organizuje dostawę z osobą trzecią, a dostawca nie interweniuje bezpośrednio lub pośrednio w dostarczanie lub pomoc w organizowaniu wysyłki lub transportu tych towarów, podatkowi VAT państwa członkowskiego, z którego dostarczane są towary (tj. w rodzimym państwie członkowskim) podlega dostawca. Z kolei w wewnątrzunijnych dostawach transgranicznych do klientów, w przypadku których dostawca/handlowiec uczestniczy bezpośrednio lub pośrednio w transporcie lub wysyłce towarów⁵³, miejscem dostawy do celów VAT jest miejsce zakończenia transportu towarów, a dostawca/handlowiec może być zobowiązany do zarejestrowania się do celów podatku VAT w państwie członkowskim klienta.

4.1.4. Transgraniczne dostawy i przepisy unijne dotyczące konsumentów

Jak wspomniano w motywie 28 rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego, pozostaje ono „bez uszczerbku dla dyrektyw 1999/44/WE i 2011/83/UE”. Rozporządzenie nie zmienia zatem dorobku prawnego UE w dziedzinie praw konsumenta, który nadal ma zastosowanie w sytuacjach wchodzących w zakres jego stosowania (zob. także pytania 2.3.23 i 2.3.24). W związku z tym handlowiec będzie zobowiązany do przestrzegania tych przepisów⁵⁴.

⁵³ Zob. WYTYCZNE KOMITETU DS. VAT nr 876: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/guidelines-vat-committee-meetings_en.pdf (strona 205). W szczególności w wytycznych stwierdzono, że Komitet ds. VAT jednogłośnie zgodził się uznać dostawcę za pośrednio uczestniczącego w transporcie lub wysyłce towarów w każdym z poniższych przypadków: (i) gdy dostawca zleca podwykonanie transportu lub wysyłki towarów osobie trzeciej, która dostarcza towary klientowi; (ii) gdy wysyłka lub transport towarów są realizowane przez osobę trzecią, ale dostawca ponosi całkowitą lub częściową odpowiedzialność za dostarczenie towarów klientowi; (iii) gdy dostawca wystawia faktury i pobiera od klienta opłaty transportowe, a następnie przekazuje je osobie trzeciej, która organizuje wysyłkę lub transport towarów.

Komitet ds. VAT uzgodnił ponadto niemal jednogłośnie, że w innych przypadkach uczestnictwa – w szczególności gdy dostawca aktywnie promuje usługi dostawy świadczone na rzecz klienta przez osobę trzecią, umożliwia kontakt klienta i osoby trzeciej oraz przekazuje osobie trzeciej informacje niezbędne do dostawy towarów – dostawcę również uznaje się za pośrednio uczestniczącego w transporcie lub wysyłce towarów.

⁵⁴ Zob. również sekcja 4.2 dotycząca przepisów w zakresie (krajowego) prawa właściwego i jurysdykcji oraz szczegółowe wyjaśnienie przedstawione w art. 1 ust. 6 rozporządzenia.

Oznacza to zatem, że w przypadku dostawy w ramach sprzedaży przez internet należy podać przed zawarciem umowy jasne informacje dotyczące sposobów dostawy⁵⁵, oraz że na stronach internetowych służących do prowadzenia handlu elektronicznego należy wskazać w jasny i czytelny sposób, najpóźniej na początku procesu składania zamówienia, czy mają zastosowanie jakiegokolwiek ograniczenia w zakresie dostawy⁵⁶. Handlowcy powinni w szczególności wskazać kraje, do których realizują dostawy (lub do których nie realizują dostaw, jeżeli jest to bardziej efektywne).

Jeśli chodzi o prawo do odstąpienia od umowy w ramach sprzedaży przez internet, sprzedawcy mogą poinformować konsumentów przed zawarciem umowy, że w przypadku odstąpienia od umowy będą musieli ponieść koszty zwrotu towarów⁵⁷. W przypadku przekazania tych informacji konsumenci ponoszą koszty zwrotu towarów⁵⁸, również wtedy, gdy towary sprzedano na podstawie rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego.

Wreszcie, jeśli chodzi o gwarancje dotyczące towarów, dyrektywa w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji ustanawia obowiązkową gwarancję zgodności towarów z umową. Zgodnie z powyższą dyrektywą, sprzedawca odpowiada wobec konsumenta za każdy brak zgodności, który występuje w momencie dostawy towarów, a konsument jest upoważniony do wolnego od opłat przywrócenia zgodności towarów, poprzez naprawę lub zastąpienie, a w przypadku ich braku – do obniżki ceny lub unieważnienia umowy. Zobowiązanie sprzedawcy do zapewnienia bezpłatnej naprawy lub zastąpienia towarów obejmuje zobowiązanie do pokrycia kosztów niezbędnych do przywrócenia zgodności towarów, w tym kosztów wysyłki, robocizny i materiałów. Naprawa lub wymiana towarów powinna być dokonana w rozsądnym czasie i bez istotnej niedogodności dla konsumenta.

Oprócz powyższej obowiązkowej gwarancji prawnej handlowcy mogą dobrowolnie udzielać gwarancji handlowych. Gwarancja handlowa stanowi część polityki handlowej handlowca, który może oferować konsumentom pewne dodatkowe prawa w stosunku do praw przewidzianych w dyrektywie 1999/44/WE. Podlega ona warunkom określonym przez sprzedawcę (lub innego handlowca, np. producenta), które mogą obejmować ograniczenia w zakresie czasu trwania, zasięgu obowiązywania geograficznego i kosztów (takich jak koszty wysyłki i transportu). Handlowcy są zobowiązani do informowania konsumenta o istnieniu i warunkach posprzedażnej obsługi klienta, usług posprzedażnych i gwarancji handlowych w ramach informacji przed zawarciem umowy w sprzedaży na odległość⁵⁹. Gwarancja handlowa jest wiążąca dla udzielającego na warunkach w niej określonych⁶⁰.

4.2. Kierowanie działalności oraz określenie prawa właściwego i jurysdykcji

Prawo Unii zapewnia konsumentom szczególną ochronę w zakresie prawa właściwego i jurysdykcji w odniesieniu do umów transgranicznych zawieranych z handlowcami⁶¹.

⁵⁵ Art. 6 ust. 1 lit. g) dyrektywy w sprawie praw konsumentów.

⁵⁶ Art. 8 ust. 3 dyrektywy w sprawie praw konsumentów.

⁵⁷ Art. 6 ust. 1 lit. i) dyrektywy 2011/83/UE w sprawie praw konsumentów.

⁵⁸ Art. 14 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2011/83/UE w sprawie praw konsumentów.

⁵⁹ Art. 6 ust. 1 lit. m) dyrektywy 2011/83/UE w sprawie praw konsumentów.

⁶⁰ Art. 6 dyrektywy 1999/44/WE w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji.

⁶¹ Art. 17 ust. 1 lit. c) (zmienionego) rozporządzenia Bruksela I i art. 6 ust. 1 rozporządzenia Rzym I [proszę podać numery odpowiednich aktów prawnych].

Klauzule dotyczące wyboru sądu właściwego i prawa właściwego w umowach tego rodzaju, które odbiegają od tych przepisów, nie będą brane pod uwagę, chyba że są one korzystne dla konsumentów. Handlowiec może zostać zatem zobowiązany do stosowania co najmniej bezwzględnie obowiązujących przepisów mających zastosowanie w państwie członkowskim konsumenta lub do wnoszenia powództwa w państwie członkowskim konsumenta, a także może zostać w tym państwie członkowskim pozwany.

Taka szczególna ochrona konsumentów ma zastosowanie między innymi wtedy, gdy handlowiec „kierował swoją działalność” do państwa członkowskiego konsumenta⁶².

4.2.1. Wykładnia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE)

W szeregu wyroków TSUE wyjaśniono koncepcję „kierowania działalnością”, podając w ten sposób wskazówki dotyczące jej stosowania.

W swoim przełomowym wyroku *Pammer/Alpenhof*⁶³ Trybunał musiał zdecydować, czy dostępność strony internetowej wystarczy, aby przyjąć, że handlowiec kierował swoją działalność do państwa członkowskiego miejsca zamieszkania konsumenta w rozumieniu przepisu analogicznego do art. 17 ust. 1 lit. c) (zmienionego) rozporządzenia Bruksela I.

Trybunał orzekł, że sama dostępność strony internetowej w danym państwie członkowskim nie wystarczy, aby stwierdzić, że handlowiec kierował swoją działalność do tego państwa członkowskiego. Wręcz przeciwnie, aby możliwe było takie stwierdzenie, należy ustalić na podstawie stron internetowych i ogólnej działalności handlowca, że przed ewentualnym zawarciem umowy z konsumentem handlowiec zamierzał prowadzić interesy z konsumentami zamieszkałymi w jednym lub kilku państwach członkowskich włącznie z tym, w którym dany konsument ma miejsce zamieszkania.

Trybunał opracował niewyczerpujący wykaz kryteriów, które można zastosować do wskazania takiej woli:

- międzynarodowy charakter działalności;
- podanie tras z jednego lub kilku państw członkowskich do miejsca, gdzie handlowiec ma siedzibę;
- użycie języka lub waluty innych niż używane zwyczajowo w państwie członkowskim handlowca z możliwością rezerwacji i potwierdzenia rezerwacji w tym innym języku;
- podanie numerów telefonicznych z międzynarodowym numerem kierunkowym;
- zaangażowanie środków w usługę odsyłania w internecie u operatora wyszukiwarki w celu ułatwienia konsumentom zamieszkałym w różnych państwach członkowskich dostępu do strony handlowca lub pośrednika;
- używanie domeny pierwszego poziomu innej niż domena państwa członkowskiego, w którym handlowiec ma siedzibę; oraz

⁶² W tym względzie motyw 24 rozporządzenia Rzym I odnosi się do spójności interpretacji zakresu przedmiotowego między przepisami (zmienionego) rozporządzenia Bruksela I i rozporządzenia Rzym I.

⁶³ *Pammer i Hotel Alpenhof*, sprawy połączone C-585/08 i C-144/09, EU:C:2010:740.

- wzmianka o międzynarodowej klienteli złożonej z klientów zamieszkałych w różnych państwach członkowskich.

Oznaki istnienia takiej woli nie stanowią jednak następujące elementy:

- sama dostępność strony internetowej przedsiębiorcy lub pośrednika w państwie członkowskim, na terytorium którego konsument ma miejsce zamieszkania; lub
- podanie adresu elektronicznego, jak również innych danych teleadresowych; lub
- użycie języka lub waluty, które są zwyczajowo używane w państwie członkowskim handlowca.

W kolejnych wyrokach Trybunał wyjaśnił również dwie istotne kwestie dotyczące stosowania art. 17 (zmienionego) rozporządzenia Bruksela I. W sprawie *Mühlleitner*⁶⁴ Trybunał orzekł, że w przypadku gdy działalność jest kierowana do innego państwa członkowskiego za pośrednictwem serwisu internetowego, przepisy zabezpieczające, które umożliwiają konsumentowi pozwanie handlowca w swoim państwie członkowskim mają zastosowanie nie tylko wtedy, gdy umowa została zawarta na odległość, ale również gdy konsument udał się do lokalu handlowca w celu zawarcia umowy na miejscu.

W sprawie *Emrek* Trybunał orzekł, że art. 17 ust. 1 lit. c) (zmienionego) rozporządzenia Bruksela I nie wymaga ustalenia związku przyczynowego między serwisem internetowym a zawarciem umowy. Konsumenti mogą zatem powoływać się na przepisy dotyczące ochrony konsumentów, nawet jeśli nie wiedzieli o działalności kierowanej. Wspomniany związek przyczynowy stanowi jednakże wskazówkę co do istnienia związku pomiędzy umową a działalnością gospodarczą lub zawodową kierowaną do państwa członkowskiego miejsca zamieszkania konsumenta⁶⁵.

4.2.2. Wyjaśnienia dotyczące zapisów rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego

Rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego nie zmienia wyżej wymienionych przepisów UE dotyczących prawa właściwego i jurysdykcji. W związku z tym należy ocenić w poszczególnych przypadkach, czy handlowiec „kieruje działalność” do państwa członkowskiego konsumenta na podstawie elementów stanu faktycznego każdego określonego przypadku, również w świetle elementów uwzględnionych w wyżej wymienionym orzecznictwie.

Rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego przewiduje jednak pewne wyjaśnienia *ex lege* dotyczące tego, których czynności przed zawarciem umowy nie można uwzględnić w żadnej takiej ocenie, jako że stanowi, że samo wypełnienie zobowiązań wynikających z rozporządzenia nie oznacza, że handlowiec kieruje swoją działalność do określonego państwa członkowskiego (art. 1 ust. 6, jak wyjaśniono w motywie 13). Z samego faktu zawarcia umowy (w trybie online lub offline) wynikającego z przestrzegania zobowiązań określonych w rozporządzeniu w sprawie blokowania geograficznego, nie można zatem wywodzić, że handlowiec kieruje swoją działalność do państwa członkowskiego konsumenta. Podobnie nie można uznać handlowca za kierującego działalność do państwa

⁶⁴ *Mühlleitner*, sprawa C-190/11, EU:C:2012:542.

⁶⁵ *Emrek*, sprawa C-218/12, EU:C:2013:666.

członkowskiego konsumenta wyłącznie w oparciu o fakt, że po zawarciu takiej umowy udziela on informacji i pomocy konsumentowi.

4.3. Mały punkt kompleksowej obsługi dla dostawców usług świadczonych drogą elektroniczną

W przypadku usług świadczonych drogą elektroniczną, w tym usług objętych rozporządzeniem w sprawie blokowania geograficznego⁶⁶, formalności administracyjne związane z przestrzeganiem przepisów dotyczących VAT w państwie członkowskim konsumpcji w przypadku świadczenia usług transgranicznych są dzięki MOSS znacznie uproszczone⁶⁷. Obejmuje to możliwość skorzystania przez handlowców z portalu internetowego MOSS⁶⁸, który zawiera informacje na temat sposobu korzystania z MOSS, a także informacje dotyczące stawek VAT mających zastosowanie do usług objętych zakresem rozporządzenia w poszczególnych państwach członkowskich.

W szczególności MOSS umożliwia dostawcy/handlowcowi świadczenie usług telekomunikacyjnych, nadawczych i usług świadczonych drogą elektroniczną w UE bez konieczności rejestracji w każdym z państw członkowskich, do których świadczone są te usługi. Wszystkie powyższe obowiązki można wypełnić w jednym państwie członkowskim identyfikacji VAT.

Istnieją dwa rodzaje procedur: jedna dla dostawców mających siedzibę w UE (procedura unijna), a druga dla dostawców mających siedzibę poza UE (procedura pozaunijna).

Podatnik, który zdecyduje się na korzystanie z MOSS, jest zobowiązany do zarejestrowania się w państwie członkowskim identyfikacji.

W przypadku procedury unijnej jest to państwo członkowskie, w którym podatnik ma siedzibę swojej działalności gospodarczej.

Jeżeli podatnik nie posiada siedziby działalności gospodarczej w UE, wówczas jest to państwo członkowskie, w którym posiada on stałe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej. Jeżeli podatnik posiada więcej niż jedno stałe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej w UE, jest on upoważniony do wybrania jednego z tych państw członkowskich jako państwa członkowskiego identyfikacji. Jest to jedyna sytuacja, w której podatnik może wybrać państwo członkowskie identyfikacji w ramach procedury unijnej, przy czym musi wywiązać się z zobowiązań wynikających z tej decyzji w roku kalendarzowym, w którym podjął tę decyzję, i w kolejnych dwóch latach kalendarzowych.

We wszystkich przypadkach, jeżeli chodzi o procedurę unijną, podatnik zostanie zidentyfikowany w odniesieniu do małego punktu kompleksowej obsługi z tym samym

⁶⁶ Tj. usług, których główną cechą nie jest zapewnienie dostępu do utworów chronionych prawem autorskim lub innych przedmiotów objętych ochroną. Usługi te obejmują przykładowo usługi w chmurze, usługi hurtowni danych, hosting stron internetowych i dostarczanie zapór sieciowych, korzystanie z wyszukiwarek i katalogów internetowych.

⁶⁷ Zob. w szczególności dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. oraz rozporządzenie wykonawcze Rady (UE) nr 282/2011.

⁶⁸ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/telecommunications-broadcasting-electronic-services/

indywidualnym numerem identyfikacyjnym VAT, który służy do jego identyfikacji do celów jego krajowych dostaw i deklaracji VAT.

W przypadku procedury pozaunijnej podatnik (który nie prowadzi przedsiębiorstwa ani nie posiada stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej w UE) może wybrać dowolne państwo członkowskie jako państwo członkowskie identyfikacji. To państwo członkowskie nada podatnikowi indywidualny numer identyfikacyjny VAT (z zastosowaniem formatu EUxxxxxyyyyz).

W obu przypadkach (procedura unijna i procedura pozaunijna) podatnik może wybrać tylko jedno państwo członkowskie identyfikacji, a wszystkie usługi telekomunikacyjne, nadawcze i usługi świadczone drogą elektroniczną na rzecz osób niepodlegających opodatkowaniu w państwie członkowskim, w którym podatnik nie ma siedziby, muszą być zgłaszane za pośrednictwem MOSS, jeżeli podatnik zdecyduje się skorzystać z tego systemu.

Podatnik stosujący jedną z procedur szczególnych jest zobowiązany do złożenia drogą elektroniczną deklaracji VAT dla małego punktu kompleksowej obsługi za każdy kwartał kalendarzowy, niezależnie od tego, czy faktycznie świadczył usługi telekomunikacyjne, nadawcze lub elektroniczne (jeżeli nie świadczone żadnych usług w UE w danym kwartale, należy złożyć powiadomienie o braku). Deklarację VAT dla małego punktu kompleksowej obsługi (i towarzyszące płatności) należy złożyć w terminie 20 dni od zakończenia okresu objętego deklaracją.

Deklaracja VAT dla małego punktu kompleksowej obsługi zawiera szczegółowe informacje na temat usług świadczonych na rzecz usługobiorców w każdym państwie członkowskim konsumpcji przez podatnika stosującego procedurę, a w przypadku procedury unijnej – ze wskazaniem każdego stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej, z którego świadczone są usługi.

Państwo członkowskie identyfikacji rozdziela deklarację VAT dla małego punktu kompleksowej obsługi na państwa członkowskie konsumpcji i przekazuje szczegółowe informacje poszczególnym państwom członkowskim konsumpcji i prowadzenia przedsiębiorstwa.

Państwo członkowskie identyfikacji generuje unikalny numer referencyjny w odniesieniu do każdej deklaracji VAT dla małego punktu kompleksowej obsługi i powiadamia podatnika o tym numerze. Numer ten jest istotny, ponieważ podatnik musi się na niego powołać przy dokonywaniu odpowiedniej płatności.

Podatnik płaci wszelki należny VAT państwu członkowskiemu identyfikacji. Uiszcza on jedną kwotę za cały okres rozliczeniowy (tj. dla każdego państwa członkowskiego konsumpcji). Następnie państwo członkowskie identyfikacji rozdziela tę kwotę między poszczególne państwa członkowskie konsumpcji.

4.4. Bezpieczne, tanie i wygodne płatności internetowe

Sprawne funkcjonowanie jednolitego rynku cyfrowego zależy od dostępności zaufanych i przystępnych cenowo elektronicznych metod płatności. Rozporządzenie w sprawie blokowania geograficznego wyraźnie odnosi się do zmienionej dyrektywy w sprawie usług

płatniczych⁶⁹ („drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych”) oraz odpowiednich wymogów dotyczących uwierzytelniania stosowanych od dnia 13 stycznia 2018 r. Ponadto od dnia 14 września 2019 r., kiedy wejdzie w życie odpowiedni akt delegowany uzupełniający drugą dyrektywę w sprawie usług płatniczych w tym względzie⁷⁰, zaczną obowiązywać nowe wymogi w zakresie silnego uwierzytelniania klienta.

Ponadto kilka niedawno przyjętych przepisów przyczynia się do realizacji celu, jakim jest zapewnienie wiarygodnych i przystępnych cenowo elektronicznych metod płatności w internecie.

Poprzez przyznanie każdej osobie legalnie przebywającej w UE prawa do podstawowego rachunku płatniczego wyposażonego w elektroniczne środki płatnicze dyrektywa w sprawie rachunków płatniczych⁷¹ otwiera dostęp do jednolitego rynku cyfrowego dla wszystkich konsumentów europejskich, umożliwiając im dokonywanie internetowych zakupów towarów i usług.

Druga dyrektywa w sprawie usług płatniczych oferuje bezpieczne, opłacalne i wygodne sposoby płatności internetowych, które przynoszą korzyści zarówno handlowcom, jak i konsumentom. Zwiększa ona zaufanie do płatności internetowych dzięki wymogowi silniejszego uwierzytelniania klienta oraz lepszej ochronie użytkowników usług płatniczych (ograniczona odpowiedzialność w przypadku oszustw). Możliwość korzystania z nowych dostawców usług płatniczych – usług inicjowania płatności – w ramach drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych umożliwia każdemu posiadaczowi rachunku bankowego korzystającemu z bankowości internetowej dokonywanie internetowych zakupów nawet bez użycia karty płatniczej, a także oferuje handlowcom innowacyjne i konkurencyjne rozwiązanie w zakresie płatności online.

Nowe przepisy w ramach drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych zakazują pobierania dodatkowych opłat za płatności dokonywane przy użyciu konsumenckich kart kredytowych lub debetowych, zarówno w sklepach, jak i online. Odzwierciedla to niższe koszty ponoszone przez handlowców w związku z akceptowaniem większości kart konsumenckich w Europie w wyniku zastosowania górnego limitu opłat interchange na podstawie rozporządzenia w sprawie opłat interchange⁷².

5. Załącznik: Harmonogram wdrażania przyjętych środków związanych z handlem elektronicznym

Harmonogram wdrażania przyjętych środków związanych z handlem elektronicznym	
13.01.2018	Data rozpoczęcia stosowania zmienionej dyrektywy w sprawie usług

⁶⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE.

⁷⁰ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2018/389 z dnia 27 listopada 2017 r. uzupełniające dyrektywę (UE) 2015/2366 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących silnego uwierzytelniania klienta i wspólnych i bezpiecznych otwartych standardów komunikacji.

⁷¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/92/UE z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie porównywalności opłat związanych z rachunkami płatniczymi, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego.

⁷² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę.

	płatniczych
20.03.2018	Data rozpoczęcia stosowania rozporządzenia w sprawie zapewnienia transgranicznego przenoszenia usług online w zakresie treści
22.05.2018	Data rozpoczęcia stosowania rozporządzenia w sprawie transgranicznych usług doręczania paczek
03.12.2018	Data rozpoczęcia stosowania rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego
01.01.2019	Wejście w życie VAT dla środków handlu elektronicznego upraszczających wewnątrzunijną sprzedaż e-usług
01.01–30.06.2019	Pierwsze gromadzenie danych dotyczących operatorów świadczących usługi doręczania paczek (na podstawie rozporządzenia w sprawie transgranicznych usług doręczania paczek)
31.03.2019	Pierwsza publikacja stawek opłat za usługi doręczania paczek (na podstawie rozporządzenia w sprawie transgranicznych usług doręczania paczek)
31.07.2019	Pierwsza ocena przystępności cenowej usług doręczania paczek (na podstawie rozporządzenia w sprawie transgranicznych usług doręczania paczek)
17.01.2020	Data rozpoczęcia stosowania rozporządzenia w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów
23.03.2020	Data rozpoczęcia stosowania przepisu dotyczącego sprzedaży pasywnej, zawartego w rozporządzeniu w sprawie blokowania geograficznego (art. 6), w odniesieniu do porozumień zgodnych z odpowiednimi unijnymi i krajowymi przepisami prawa konkurencji zawartych przed 2 marca 2018 r.
01.01.2021	Wejście w życie środków w zakresie VAT w odniesieniu do handlu elektronicznego w celu rozszerzenia zakresu punktu kompleksowej obsługi ponad obecny mały punkt kompleksowej obsługi, zniesienia zwolnienia z VAT dla małych przesyłek oraz wejście w życie przepisów dotyczących współpracy administracyjnej.